

Lov om ekteskap (ekteskapsloven)

Dato LOV-1991-07-04-47

Departement Barne- og familieldepartementet

Sist endret LOV-2024-06-25-57 fra 01.01.2025

Ikrafttredelse 01.01.1993

Rettet 04.04.2022 (tegnssetting i lister tilpasset universell utforming)

Korttittel Ekteskapsloven – el

Jf. lover 30 apr 1993 nr. 40 (opp.), 2 juni 1978 nr. 38. Jf. konvensjoner 6 feb 1931, 23 mars 1962. Jf. tidligere kirkeritual 25 juli 1685 kap. 8, NL 1-21-10 og 11, 2-8-1 til 5, 3-18, 5-1-13, 5-2-13, 5-2-19, 20, 21, 24, 26 og 27, 5-3-22, 23, 31, 32 og 44, 5-4-3, reskript 3 feb 1747, forordning 14 des 1775, 7 nov 1788, reskript 29 apr 1796, forordning 1 des 1797, 4 jan 1799, 21 juni 1799 og 23 mai 1800, lover 22 juni 1863 og 29 juni 1888 nr. 1 med tilleggslover 29 juni 1894, 26 mai 1899 nr. 2 og 10 apr 1915 nr. 5 samt lov 28 nov 1898 § 29, lover 27 juni 1891 nr. 1 §§ 8-11 og 13, 1 juli 1893 nr. 1, 20 aug 1909 nr. 1 og 10 apr 1915 nr. 1, 31 mai 1918 nr. 2, 20 mai 1927 nr. 1.
Tittelen endret ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

Del I. Inngåelse og oppløsning av ekteskap.

Kapittel 1. Vilkår for å inngå ekteskap.

§ 1. Kjønn

To personer av motsatt eller samme kjønn kan inngå ekteskap.

0 Tilføyd ved lov 27 juni 2008 nr. 53 (ikr. 1 jan 2009 iflg. res. 27 juni 2008 nr. 745).

§ 1 a. Ekteskapsalder

Den som er under 18 år, kan ikke inngå ekteskap.

0 Endret ved lover 18 jan 2007 nr. 1 (ikr. 1 juni 2007 iflg. res. 18 jan 2007 nr. 57), 27 juni 2008 nr. 53 (ikr. 1 jan 2009 iflg. res. 27 juni 2008 nr. 745), tidligere § 1, 15 juni 2018 nr. 31 (ikr. 1 juli 2018 iflg. res. 15 juni 2018 nr. 883, se loven del II for overgangsbestemmelse).

§ 1 b. *Frivillighet*

Kvinner og menn har samme rett til fritt å velge ektefelle. Ekteskap skal inngås av egen fri vilje og med eget samtykke.

- 0 Tilføyd ved lov 10 juni 2005 nr. 38 (ikr. 1 juli 2005 iflg. res. 10 juni 2005 nr. 527), endret ved lov 27 juni 2008 nr. 53 (ikr. 1 jan 2009 iflg. res. 27 juni 2008 nr. 745), tidligere § 1 a.

§ 2. *Adgangen til å inngå ekteskap for personer som er satt under vergemål*

Den som er satt under vergemål, må ha samtykke fra vergen for å inngå ekteskap dersom det faller innenfor vergens oppdrag å gi slikt samtykke. Nekter vergen, kan statsforvalteren likevel gi tillatelse hvis det ikke er rimelig grunn for nektselsen.

- 0 Endret ved lov 26 mars 2010 nr. 9 (ikr. 1 juli 2013 iflg. res. 5 apr 2013 nr. 338) som endret ved lov 5 apr 2013 nr. 12, 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416).

§ 3. *Forbud mot ekteskap mellom nære slektninger.*

Ekteskap kan ikke inngås mellom slektninger i rett opp- eller nedstigende linje eller mellom søsknen. Ekteskap kan heller ikke inngås mellom andre beslektede dersom disse er søskenbarn eller nærmere slektninger enn søskenbarn. Statsforvalteren kan gi samtykke til ekteskap etter andre punktum dersom sterke grunner taler for det.

For adoptivbarn gjelder forbudet overfor både den opprinnelige slekt og adoptivforeldrene og deres slekt. Et adoptivbarnet blitt adoptert på ny, kan statsforvalteren likevel samtykke i ekteskap mellom adoptivbarnet og en av de opprinnelige adoptivforeldrene eller dennes slekting.

- 0 Endret ved lover 18 sep 2015 nr. 92 (ikr. 1 jan 2016 iflg. res. 18 sep 2015 nr. 1057), 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416), 25 juni 2024 nr. 57 (i kraft 1 jan 2025 iflg. res. 20 des 2024 nr. 3302, se endringslovens del III for overgangsregel).

§ 4. *Forbud mot ekteskap når tidligere ekteskap består.*

Ingen kan inngå ekteskap så lenge et tidligere ekteskap eller registrert partnerskap består.

Når et ekteskap inngått etter utenlandsk rett ikke anerkjennes her i riket, gjelder første ledd tilsvarende. Partene i et slikt ekteskap kan likevel gifte seg med hverandre dersom lovens øvrige vilkår for inngåelse av ekteskap er oppfylt. Statsforvalteren kan etter begjæring gi tillatelse til at en part i et ekteskap som nevnt i første punktum kan gifte seg med en annen når særlige grunner taler for det. Departementet fastsetter hvilke statsforvaltere som skal behandle slike begjæringer.

- 0 Endret ved lover 30 apr 1993 nr. 40, 11 juni 2021 nr. 63 (i kraft 1 jan 2025 iflg. res. 20 des 2024 nr. 3302).

§ 5. *Opplysnings- og veiledningsplikt om smittefarlig sykdom som kan overføres ved seksuell omgang.*

Den som lider av en smittefarlig sykdom som kan overføres ved seksuell omgang, kan ikke inngå ekteskap uten at den andre parten er gjort kjent med sykdommen og begge parter har fått muntlig veiledning av en lege om farene ved sykdommen.

Lovbestemt taushetsplikt er ikke til hinder for at en lege gir opplysninger til vigsleren om sykdommen eller føres som vitne i en ekteskapssak.

§ 5 a. Lovlig opphold

For å inngå ekteskap i Norge må en utenlandsk statsborger ha lovlig opphold i riket.

0 Tilføyd ved lov 24 juni 1994 nr. 24 (ikr. 1 jan 1995).

Kapittel 2. Prøving av ekteskapsvilkårene.

§ 6. Når prøving skal skje, og hvem som skal foreta prøvingen.

Før ekteskap kan inngås, skal det skje en prøving av om ekteskapsvilkårene er oppfylt.

Prøvingen foretas av folkeregistermyndigheten eller av norsk utenrikstjenesteansatt. Norsk utenrikstjenesteansatt prøver kun ekteskapsvilkårene for norske borgere som er fast bosatt i embetsdistriktet, og bare i de tilfeller der prøvingen ikke kan foretas av norsk folkeregistermyndighet.

0 Endret ved lover 19 des 2003 nr. 119 (ikr. 1 okt 2004 iflg. res. 19 des 2003 nr. 1762), 29 juni 2007 nr. 56 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 7 des 2007 nr. 1370), 16 juni 2023 nr. 34 (i kraft 1 okt 2023 iflg. res. 16 juni 2023 nr. 944).

§ 7. Bevis for at ekteskapsvilkårene er oppfylt.

Til bruk for prøvingen av om ekteskapsvilkårene er oppfylt, skal brudefolkene skaffe følgende bevis:

- a. Hver av dem skal legge fram fødselsattest fra folkeregistermyndigheten når prøvingen ikke foretas av folkeregistermyndigheten. Er det vanskelig å skaffe slik attest innen rimelig tid, kan annet tilfredsstillende bevis for navn og alder godtas.
- b. (Opphevet)
- c. Er noen av brudefolkene satt under vergemål og det faller innenfor vergens oppdrag å samtykke til ekteskap, skal det godtgjøres at det er gitt samtykke eller tillatelse til ekteskapet etter § 2 første punktum, jf. andre punktum.
- d. Brudefolkene skal begge erklære skriftlig på ære og samvittighet at de ikke er så nært beslektet som nevnt i § 3. Ved ekteskap mellom personer nevnt i § 3 første ledd andre punktum eller mellom adoptivbarn og en av de opprinnelige adoptivforeldrene eller dennes slektning, skal brudefolkene i tilfelle legge fram tillatelse av statsforvalteren som nevnt i § 3 første ledd tredje punktum eller andre ledd andre punktum.
- e. Hver av brudefolkene skal erklære skriftlig på ære og samvittighet om han eller hun har inngått ekteskap eller registrert partnerskap tidligere, eller om han eller hun sitter i uskiftet bo etter en tidligere samboer etter arveloven § 32. I tilfelle skal det legges fram bevis for at det tidligere ekteskapet eller det registrerte partnerskapet er opphört ved død eller ved skilsisse, eller oppløst etter § 24.

Bevis for at den tidligere ektefellen eller den registrerte partneren er død, føres som regel ved attest fra en innenlandsk eller utenlandsk offentlig myndighet. Kan slik attest ikke skaffes, kan partene legge sine opplysninger og bevis fram for vedkommende tingrettsdommer, jf. arveloven § 84 første ledd. Hører skiftet ikke under norsk tingrett, kan spørsmålet bringes inn for tingrettsdommeren på det stedet der ekteskapsvilkårene prøves. Retten avgjør ved kjennelse om bevisene skal godtas. Kjennelsen kan ankes av den som avgjørelsen går mot. Er bevisene godtatt, skal retten gi melding til statsforvalteren, som kan anke

kjennelsen.

Bevis for at ekteskapet eller det registrerte partnerskapet er opphørt ved skilsmisse eller oppløst etter § 24, føres ved å legge fram bevillingen eller dommen med attest for at den er endelig. Hvorvidt en utenlandsk skilsmisse skal legges til grunn ved inngåelse av ekteskap her i landet, avgjøres av departementet etter reglene i lov 2. juni 1978 nr. 38 § 4.

- f. Hver av brudefolkene skal erklære skriftlig på ære og samvittighet om han eller hun lider av en smittefarlig sykdom som kan overføres ved seksuell omgang. I tilfelle skal det godtgjøres at den andre parten er gjort kjent med sykdommen, og at begge parter har fått veiledning av lege om farene ved sykdommen.
- g. Hver av brudefolkene skal erklære skriftlig på ære og samvittighet om han eller hun har eller venter barn med noen annen eller har adoptivbarn. Opplysningsplikten gjelder ikke barn som er adoptert bort.
- h. En utenlandsk statsborger som ikke er fast bosatt i Norge, skal legge fram dokumentasjon fra myndighetene i sitt hjemland om at det ikke er noe til hinder for at han eller hun inngår ekteskap i Norge, eller dersom slik dokumentasjon ikke kan legges fram, dokumentasjon som viser at han eller hun ikke er registrert som gift eller registrert partner i sitt hjemland. Folkeregistermyndigheten eller norsk utenrikstjenestearbeidere kan gjøre unntak fra kravet i første punktum når særlige grunner taler for det. Departementet gir forskrift om når en utenlandsk statsborger skal anses for å være fast bosatt i Norge.
- i. Har noen av brudefolkene svart bekreftende på spørsmål som nevnt i bokstav e, f eller g, skal det godtgjøres at den andre av brudefolkene er gjort kjent med dette.
- j. Hver av brudefolkene skal stille en forlover som skal erklære på ære og samvittighet at han eller hun kjenner parten, og opplyse om parten tidligere har inngått ekteskap eller registrert partnerskap og om brudefolkene er beslektet slik som nevnt i § 3.

Forloverne må være myndige. I særlige tilfeller kan statsforvalteren gi samtykke til at ekteskap blir inngått uten forlovere, eller at det bare er én forlover for begge partene.

- k. Utenlandsk statsborger som skal inngå ekteskap i Norge, må legge fram dokumentasjon som viser at vedkommende har lovlig opphold i riket.
- l. Hver av brudefolkene skal hver for seg erklære på ære og samvittighet at ekteskapet blir inngått av egen fri vilje, og at de anerkjenner hverandres like rett til skilsmisse.

0 Endret ved lover 30 apr 1993 nr. 40, 24 juni 1994 nr. 24 (ikr. 1 jan 1995), 30 aug 2002 nr. 67 (ikr. 1 jan 2003 iflg. res. 30 aug 2002 nr. 938), 4 juli 2003 nr. 72, 19 des 2003 nr. 119 (ikr. 1 okt 2004 iflg. res. 19 des 2003 nr. 1762), 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3, 29 juni 2007 nr. 56 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 7 des 2007 nr. 1370), 27 juni 2008 nr. 53 (ikr. 1 jan 2009 iflg. res. 27 juni 2008 nr. 745), 19 des 2008 nr. 112 (ikr. 1 juli 2009 iflg. res. 19 des 2008 nr. 1528), 26 mars 2010 nr. 9 (ikr. 1 juli 2013 iflg. res. 5 apr 2013 nr. 338) som endret ved lov 5 apr 2013 nr. 12, 18 sep 2015 nr. 92 (ikr. 1 jan 2016 iflg. res. 18 sep 2015 nr. 1057), 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149, 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416), 11 juni 2021 nr. 63 (ikr. 11 juni 2021 iflg. res. 11 juni 2021 nr. 1867), 16 juni 2023 nr. 34 (i kraft 1 okt 2023 iflg. res. 16 juni 2023 nr. 944), 25 juni 2024 nr. 57 (i kraft 1 jan 2025 iflg. res. 20 des 2024 nr. 3302).

§ 8. Kontroll med skifte etter tidligere ekteskap.

Den som har vært gift eller vært part i et registrert partnerskap tidligere må godtgjøre at boet i det tidligere ekteskapet eller det registrerte partnerskapet er overlatt tingretten til behandling, eller legge fram erklæring fra den tidligere ektefelle eller tidligere partner eller arvingene om at det er innledet privat skifte.

Dette gjelder ikke dersom det fremlegges erklæring fra den tidligere ektefelle eller partner om at det i ekteskapet eller det registrerte partnerskapet ikke var formue som skulle deles, eller fra avdød ektefelles eller partners arvinger om at de samtykker i at gjenlevende beholder boet uskiftet.

Er det tidligere ekteskap eller registrerte partnerskap oppløst på annen måte enn ved død, og det er gått mer enn to år siden det ble oppløst, er det tilstrekkelig at den som vil inngå nytt ekteskap opplyser at det er skiftet, eller at det ikke var noe å skifte mellom ektefellene eller partene.

Erklæring som nevnt i første ledd kan ikke gis av noen som er under 18 år eller fratatt rettslig handleevne, hvis ikke vergen har gitt samtykke til privat skifte etter § 96 første ledd første punktum bokstav c.

Første, annet og fjerde ledd gjelder tilsvarende for den som har sittet i uskiftet bo etter en tidligere samboer etter arveloven kapittel 6.

Departementet kan frita for overholdelse av reglene i denne paragraf når særlige grunner taler for det.

- 0 Endret ved lover 30 apr 1993 nr. 40, 30 aug 2002 nr. 67 (ikr. 1 jan 2003 iflg. res. 30 aug 2002 nr. 938), 19 des 2008 nr. 112 (ikr. 1 juli 2009 iflg. res. 19 des 2008 nr. 1528), 26 mars 2010 nr. 9 (ikr. 1 juli 2013 iflg. res. 5 apr 2013 nr. 338) som endret ved lov 5 apr 2013 nr. 12, 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 9. Kontroll med at brudefolkene har rettslig handleevne.

Dersom vigsleren, folkeregistermyndigheten eller norsk utenrikstjenesteansatt har grunn til å tro at noen av brudefolkene på grunn av alvorlig sinnslidelse eller alvorlig psykisk utviklingshemming mangler rettslig handleevne, kan det kreves lagt fram attest fra en offentlig lege eller fra en annen lege som en offentlig lege utpeker. Med rettslig handleevne menes i denne paragrafen evne til normal forståelse av hva en ekteskapsinngåelse innebærer, og evne til normal motivering for å inngå ekteskap.

- 0 Endret ved lover 19 des 2003 nr. 119 (ikr. 1 okt 2004 iflg. res. 19 des 2003 nr. 1762), 29 juni 2007 nr. 56 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 7 des 2007 nr. 1370), 16 juni 2023 nr. 34 (i kraft 1 okt 2023 iflg. res. 16 juni 2023 nr. 944).

§ 10. Attest om at ekteskapsvilkårene er prøvet.

Har folkeregistermyndigheten eller norsk utenrikstjenesteansatt funnet at brudefolkene fyller ekteskapsvilkårene etter loven, og det heller ikke foreligger hindringer som nevnt i § 8 eller § 9, skal brudefolkene få en attest for at det ikke er noe til hinder for at ekteskapet blir inngått. Attesten er gyldig i fire måneder etter utstedelsen.

Vedtak om å ikke utstede prøvingsattest kan påklages til statsforvalteren.

- 0 Endret ved lover 19 des 2003 nr. 119 (ikr. 1 okt 2004 iflg. res. 19 des 2003 nr. 1762), 29 juni 2007 nr. 56 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 7 des 2007 nr. 1370), 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416), 16 juni 2023 nr. 34 (i kraft 1 okt 2023 iflg. res. 16 juni 2023 nr. 944).

Kapittel 3. Inngåelse av ekteskap – vigsel.

§ 11. Fremgangsmåten ved vigsel.

Ekteskap inngås ved at brudefolkene møter for en vigsler. Mens begge er til stede, skal de erklære at de ønsker å inngå ekteskap med hverandre. Deretter skal vigsleren erklære dem for ektefolk.

Minst to vitner skal være til stede under vigselen.

§ 12. Vigsler

Vigsler er:

- a. prester i Den norske kirke og personer som i medhold av trossamfunnsloven er tildelt vigselsrett, når Kongen har godkjent formen for inngåelse av ekteskap.
 - b. ordførere, varaordførere og kommunalt ansatte eller folkevalgte som kommunestyret selv gir slik myndighet.
 - c. utsendt utenrikstjenesteansatt, jf. utenrikstjenesteloven § 14.
 - d. sysselmesteren på Svalbard. Sysselmesteren kan deleger vigselsmyndigheten til ansatte hos Sysselmesteren.
 - e. særskilt vigsler oppnevnt av departementet i tilfeller der det er behov for det på grunn av lange avstander eller av andre grunner. Oppnevningen gjelder for fire år.
- 0 Endret ved lover 3 mai 2002 nr. 13 (ikr. 1 sep 2002 iflg. res. 3 mai 2002), 19 des 2003 nr. 119 (ikr. 1 okt 2004 iflg. res. 19 des 2003 nr. 1762), 17 juni 2016 nr. 27, 16 juni 2017 nr. 66 (ikr. 1 jan 2018 iflg. res. 1 sep 2017 nr. 1328), 24 april 2020 nr. 31 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 24 april 2020 nr. 855), 11 juni 2021 nr. 68 (ikr. 1 juli 2021), 16 juni 2023 nr. 34 (i kraft 1 okt 2023 iflg. res. 16 juni 2023 nr. 944).

§ 12 a. Vigsler i kommunen

Kommunen skal ha et tilbud om vigsel for kommunens innbyggere og personer som ikke er bosatt i Norge, men som fyller vilkårene for å inngå ekteskap i Norge etter kapittel 1.

Departementet kan gi forskrift om kommunalt vigselstilbud med regler om at vigselstilbuddet skal være tilgjengelig og om betaling for vigsler.

- 0 Tilføyd ved lov 16 juni 2017 nr. 66 (ikr. 1 jan 2018 iflg. res. 1 sep 2017 nr. 1328).

§ 13. En vigslers adgang til å nekte å foreta vigsler

En vigsler som nevnt i § 12 bokstav a kan nekte å foreta vigsel dersom en av brudefolkene ikke er medlem av tros- eller livssynssamfunnet, eller dersom ingen av dem tilhører vigslers menighet, lokallag eller tilsvarende enhet i tros- eller livssynssamfunnet.

Prester i Den norske kirke og vigsler i andre trossamfunn kan også nekte å foreta vigsel dersom en av brudefolkene er skilt, og den tidligere ektefellen lever, eller dersom brudefolkene er av samme kjønn.

Vigsler skal praktisere første og andre ledd slik at kvinner og menn likebehandles.

- 0 Endret ved lover 19 des 2003 nr. 119 (ikr. 1 okt 2004 iflg. res. 19 des 2003 nr. 1762), 27 juni 2008 nr. 53 (ikr. 1 jan 2009 iflg. res. 27 juni 2008 nr. 745), 24 april 2020 nr. 31 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 24 april 2020 nr. 855).

§ 14. Kontroll med at ekteskapsvilkårene er prøvet.

Før vigsel finner sted, skal vigsleren motta en attest fra folkeregistermyndigheten eller norsk utenrikstjenesteansatt på at ekteskapsvilkårene er prøvet og at reglene i §§ 6 til 10 er fulgt.

En vigsler som kjenner til at et vilkår for å inngå ekteskap ikke er oppfylt, skal ikke foreta vigsel. Finner en vigsler at det er grunn til tvil om et vilkår er oppfylt, kan vigselen utsettes og brudefolkene pålegges å skaffe bevis for at vilkåret er oppfylt.

Dersom vigsel er nektet på annet grunnlag enn nevnt i § 13 andre ledd, kan hver av partene klage til statsforvalteren, som kan pålegge vigsleren å foreta vigsel.

- 0 Endret ved lover 19 des 2003 nr. 119 (ikr. 1 okt 2004 iflg. res. 19 des 2003 nr. 1762), 29 juni 2007 nr. 56 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 7 des 2007 nr. 1370), 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416), 16 juni 2023 nr. 34 (i kraft 1 okt 2023 iflg. res. 16 juni 2023 nr. 944).

§ 15. Nærmere om formen for inngåelse av ekteskap.

Kongen kan gi nærmere regler om formen for inngåelse av ekteskap.

§ 16. Ugyldighet.

Ekteskap er ikke inngått dersom bestemmelsene i § 11 første ledd, jf. § 12, ikke er overholdt. Det samme gjelder dersom ekteskapet ble inngått uten at det forelå gyldig prøvingsattest i henhold til § 10.

Etter begjæring fra en av partene kan ekteskapet likevel godkjennes som gyldig når særlige grunner foreligger. Slik godkjenning kan også gis når én eller begge parter er død. Departementet fastsetter hvilke statsforvaltere som skal behandle slike begjæringer.

Hver av ektefellene kan reise søksmål for å få kjent ekteskapet ugyldig dersom han eller hun er blitt tvunget til å inngå ekteskapet ved rettsstridig atferd. Dette gjelder uavhengig av hvem som har utøvd tvangen.

Ardgangen til å reise søksmål bortfaller hvis sak ikke er reist innen ett år etter at ektefellen er blitt fri for tvangen. Søksmål kan ikke i noe tilfelle reises senere enn fem år etter ekteskapets inngåelse.

Er vigsel foretatt til tross for at den ene eller begge parter var uten rettslig handleevne, kan søksmål for å få kjent ekteskapet ugyldig reises innen seks måneder etter vigselen.

§ 28 første ledd, jf tredje ledd gjelder tilsvarende. En verge kan reise søksmål på vegne av en ektefelle som mangler rettslig handleevne.

- 0 Endret ved lover 24 juni 1994 nr. 24 (ikr. 1 jan 1995), 19 des 2003 nr. 119 (ikr. 1 okt 2004 iflg. res. 19 des 2003 nr. 1762), 18 jan 2007 nr. 1 (ikr. 1 juni 2007 iflg. res. 18 jan 2007 nr. 57), 27 juni 2008 nr. 53 (ikr. 1 jan 2009 iflg. res. 27 juni 2008 nr. 745), 26 mars 2010 nr. 9 (ikr. 1 juli 2013 iflg. res. 5 apr 2013 nr. 338) som endret ved lov 5 apr 2013 nr. 12, 18 sep 2015 nr. 92 (ikr. 1 jan 2016 iflg. res. 18 sep 2015 nr. 1057), 17 juni 2016 nr. 27, 24 april 2020 nr. 31 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 24 april 2020 nr. 855), 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416), lov 11 juni 2021 nr. 63 (ikr. 11 juni 2021 iflg. res. 11 juni 2021 nr. 1867).

§ 16 a. Statsforvalterens adgang til å reise sak om ekteskapets gyldighet.

Statsforvalteren kan reise sak for å få dom for at et ekteskap består eller ikke består.

- 0 Tilføyd ved lov 19 des 2003 nr. 119 (ikr. 1 mars 2004 iflg. res. 19 des 2003 nr. 1762), endret ved lov 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416).

§ 17. Registrering.

Kongen gir regler om registrering og melding av vigsler.

§ 18. Om ugildhet for vigslere.

Slektskap eller andre forhold som fører til ugildhet etter forvaltningsloven § 6, er ikke til hinder for at vigsleren foretar vigsel.

0 Endret ved lov 19 des 2003 nr. 119 (ikr. 1 okt 2004 iflg. res. 19 des 2003 nr. 1762).

§ 18 a. Anerkjennelse av ekteskap inngått etter utenlandsk rett

Et ekteskap som er inngått etter utenlandsk rett, anerkjennes her i riket dersom ekteskapet er gyldig inngått i vigselslandet. En regulert samlivsform etter utenlandsk rett som i hovedsak har samme rettsvirkninger som ekteskap i inngåelseslandet, anerkjennes som et ekteskap her i landet, når begge parter skriftlig har samtykket til dette. Departementet kan ved forskrift gi nærmere regler om i hvilke tilfeller en regulert samlivsform etter utenlandsk rett vurderes å ha samme rettsvirkninger som ekteskap i inngåelseslandet.

Et ekteskap anerkjennes likevel ikke dersom dette åpenbart ville virke støtende på norsk rettsorden (ordre public).

0 Tilføyd ved lov 18 jan 2007 nr. 1 (ikr. 1 juni 2007 iflg. res. 18 jan 2007 nr. 57), endret ved lover 27 juni 2008 nr. 53 (ikr. 1 jan 2009 iflg. res. 27 juni 2008 nr. 745), 18 sep 2015 nr. 92 (ikr. 1 jan 2016 iflg. res. 18 sep 2015 nr. 1057), 17 juni 2016 nr. 27, 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416), 11 juni 2021 nr. 63 (i kraft 1 jan 2025 iflg. res. 20 des 2024 nr. 3302).

§ 18 b. Anerkjennelse av visse ekteskap for parter med tilknytning til Norge på vigselstidspunktet

Et ekteskap som er gyldig inngått etter utenlandsk rett, anerkjennes ikke her i riket dersom minst en av partene var norsk statsborger eller fast bosatt her i riket på vigselstidspunktet, og et eller flere av følgende forhold foreligger:

- a. ekteskapet ble inngått uten at begge parter var til stede under vigselen,
- b. en av partene var under 18 år,
- c. en av partene allerede var gift,
- d. partene er søskenbarn eller nærmere slektninger enn søskenbarn.

Ekteskap etter første ledd bokstav d skal likevel anerkjennes der dette er påkrevd etter EØS-avtalen. Departementet kan gi forskrift om anerkjennelse etter første punktum.

Statsforvalteren kan likevel anerkjenne ekteskapet dersom sterke grunner taler for det. En part som ønsker ekteskapet anerkjent, må fremsette en begjæring til statsforvalteren om dette. Departementet fastsetter hvilke statsforvaltere som skal behandle slike begjæringer. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om statsforvalterens oppgaver, saksbehandling, samhandling med andre organer og taushetsplikt. Departementet kan i forskrift også gi nærmere regler om behandlingen av klager over statsforvalterens vedtak, herunder fastsette hvilket organ som skal være klageinstans.

0 Tilføyd ved lov 11 juni 2021 nr. 63 (ikr. 11 juni 2021 iflg. res. 11 juni 2021 nr. 1867, kun andre ledd fjerde punktum), endret ved lov 11 juni 2021 nr. 63 (i kraft 1 jan 2025 iflg. res. 20 des 2024 nr. 3302, endring endret ved lov 25 juni 2024 nr. 57).

§ 18 c. Anerkjennelse av visse ekteskap for parter uten tilknytning til Norge på

vigselstidspunktet

Et ekteskap som er gyldig inngått etter utenlandsk rett mellom parter som verken var norske statsborgere eller fast bosatt her i riket på vigselstidspunktet, anerkjennes ikke her i riket dersom den ene eller begge av partene på dette tidspunktet var under 18 år.

Statsforvalteren kan likevel anerkjenne ekteskapet dersom partene er over 18 år, var over 16 år på vigselstidspunktet og den som var mindreårig på vigselstidspunktet, ønsker ekteskapet anerkjent. Statsforvalteren kan også anerkjenne ekteskapet dersom sterke grunner taler for det. § 18 b tredje ledd andre til femte punktum gjelder tilsvarende.

- 0 Tilføyd ved lov 11 juni 2021 nr. 63 (i kraft 1 jan 2025 iflg. res. 20 des 2024 nr. 3302, se endringsloven del II for overgangsregel, endring endret ved lov 25 juni 2024 nr. 57).

Kapittel 4. Oppløsning av ekteskap. Separasjon.

§ 19. Oppløsning av ekteskap.

Et ekteskap kan oppløses ved skilsmisse etter forutgående separasjon i medhold av § 21 eller uten forutgående separasjon i medhold av §§ 22 og 23. Et ekteskap kan videre oppløses i medhold av § 24.

§ 20. Separasjon.

En ektefelle som ikke finner å kunne fortsette samlivet, kan kreve separasjon.

En separasjon blir uten rettsvirkning dersom ektefellene fortsetter eller gjenopptar samlivet. Samliv i en overgangstid inntil samlivet blir brutt, eller kortvarige forsøk på å gjenoppta samlivet, har likevel ikke denne virkningen.

§ 21. Skilsmisse etter separasjon.

Hver av ektefellene kan kreve skilsmisse når de har vært separert i minst ett år.

§ 22. Skilsmisse etter samlivsbrudd.

Hver av ektefellene kan kreve skilsmisse dersom samlivet har vært brutt i minst to år.

§ 23. Skilsmisse på grunn av overgrep og tvangsekteskap

En ektefelle kan kreve skilsmisse dersom den andre ektefellen med hensikt har forsøkt å drepe ham eller henne eller barna eller forsettlig har utsatt dem for alvorlig mishandling. Det samme gjelder dersom ektefellen har opptrådt på en måte som er egnet til å fremkalte alvorlig frykt for slik atferd.

Krav om skilsmisse etter første ledd må være reist innen seks måneder etter at ektefellen fikk kjennskap til handlingen, og senest to år etter at den fant sted.

En ektefelle kan også kreve skilsmisses dersom han eller hun har blitt tvunget til å inngå ekteskapet ved rettsstridig atferd. Dette gjelder uavhengig av hvem som har utøvd tvangen. § 16 fjerde ledd gjelder tilsvarende.

- 0 Endret ved lov 18 jan 2007 nr. 1 (ikr. 1 juni 2007 iflg. res. 18 jan 2007 nr. 57).

§ 24. Opplosning av ekteskap som er inngått i strid med §§ 1 a, 3 eller 4.

Hver av ektefellene kan kreve ekteskapet oppløst dersom det er inngått i strid med §§ 1 a, 3 eller 4.

Reiser ingen av ektefellene sak, skal statsforvalteren reise sak for å få ekteskapet oppløst. Dersom sterke grunner taler for det, kan statsforvalteren likevel beslutte at sak ikke skal reises eller at saksanlegg skal utsettes.

En ektefelle kan kreve skilsmisses når den andre ektefellen har inngått nytt ekteskap i strid med § 4.

Nytt ekteskap i strid med § 4 kan ikke kreves oppløst etter første eller andre ledd dersom det tidligere ekteskapet er blitt oppløst.

- 0 Endret ved lover 15 juni 2018 nr. 31 (ikr. 1 juli 2018 iflg. res. 15 juni 2018 nr. 883, se loven del II for overgangsbestemmelse), 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416).

§ 25. Virkningen av separasjon og skilsmisses.

Virkningen av separasjon og skilsmisses inntrer den dagen statsforvalterens bevilling er gitt eller dom blir avgjort, når ikke annet er særskilt bestemt.

Bevilling eller dom om skilsmisses gir ikke rett til å inngå nytt ekteskap før bevillingen er blitt endelig eller dommen rettskraftig.

Har bevillingsvedtaket vært gjenstand for klage, regnes ikke vedtaket som endelig før etter utløpet av søksmålsfristen i § 29 femte ledd.

- 0 Endret ved lov 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3, 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416).

Kapittel 5. Behandlingen av saker om opplosning av ekteskap og om separasjon.

§ 25 a. Virkeområde

Reglene i dette kapitlet kommer til anvendelse i saker:

- om separasjon og skilsmisses som reises for statsforvalteren, eller
- om et ekteskap består eller ikke består, om opplosning av ekteskap og om separasjon som reises for domstolene (ekteskapssak).

- 0 Tilføyd ved lov 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3, endret ved lov 4 sep 2015 nr. 85 (ikr. 1 juli 2016 iflg. res. 4 mars 2016 nr. 217), 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416).

§ 26. Mekling m v.

Ektefeller med felles barn under 16 år, skal i saker om separasjon og skilsisse etter §§ 20 og 22 møte til mekling før saken bringes inn for retten eller statsforvalteren, jf § 27. Formålet med meklingen er å komme fram til en avtale om foreldreansvaret, samværsretten eller om hvor barnet eller barna skal bo fast, hvor det legges vekt på hva som vil være den beste ordningen for barnet/barna. Barneloven §§ 52 til 54 gjelder tilsvarende. Departementet fastsetter ved forskrift nærmere regler om hvem som kan foreta mekling etter første punktum, og om godkjenning av slike instanser.

Den som skal godkjennes som mekler, skal legge frem politiattest som nevnt i politiregisterloven § 39. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om kravet om politiattest.

Mekling etter første ledd kreves ikke når saken allerede er brakt inn for retten med påstand om skilsisse etter § 23 eller opplösning etter § 24. Mekling og orientering er heller ikke nødvendig når sak reises av vergen etter § 28 andre ledd.

Ektefellene plikter å møte personlig dersom ikke tvingende grunner er til hinder for det. Når mekling har vært forsøkt, skal det gis en bevitnelse om dette. Departementet fastsetter ved forskrift nærmere regler om unntak fra plikten til å møte til mekling. Departementet fastsetter også regler om vilkårene for at det kan gis bevitnelse om at mekling er forsøkt.

Den som foretar mekling, har taushetsplikt om det som kommer fram om personlige forhold i forbindelse med oppdraget. Lov 19. juni 1997 nr. 62 om familievernkontorer §§ 6, 7, 9 og 10 gjelder tilsvarende.

Departementet kan gi nærmere regler om meklingens innhold, og om innkallingen og fremgangsmåten.

- 0 Endret ved lover 20 juni 2003 nr. 40 (ikr. 1 apr 2004 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 728), 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416), 16 juni 2023 nr. 42 (i kraft 1 sep 2023 iflg. res. 16 juni 2023 nr. 899). **Endres** ved lov 20 juni 2025 nr. 40 (i kraft fra den tid Kongen bestemmer).

§ 26 a. Opplysningsplikt til barnevernet

Meklere som arbeider innenfor rammen av denne loven skal i sitt arbeid være oppmerksomme på forhold som kan føre til tiltak fra barnevernstjenesten.

Meklere som arbeider innenfor rammen av denne loven, skal uten hinder av taushetsplikt melde fra til barnevernstjenesten uten ugrunnet opphold

- når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli mishandlet, utsatt for alvorlige mangler ved den daglige omsorgen eller annen alvorlig omsorgssvikt,
- når det er grunn til å tro at et barn har en livstruende eller annen alvorlig sykdom eller skade og ikke kommer til undersøkelse eller behandling,
- når det er grunn til å tro at et barn med nedsatt funksjonsevne eller et spesielt hjelpetrengende barn ikke får dekket sitt særlige behov for behandling eller opplæring,
- når et barn har vist alvorlige afterdsvansker ved å begå alvorlige eller gjentatte lovbrudd, ved problematisk bruk av rusmidler, eller ved å ha vist annen form for utpreget normløs afterd,
- når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli utnyttet til menneskehandel.

Meklere som arbeider innenfor rammen av denne loven, plikter også å gi opplysninger etter pålegg i samsvar med barnevernsloven § 13-4.

- 0 Tilføyd ved lov 17.juli 1992 nr. 100, endret ved lov 20.apr 2018 nr. 5 (ikr. 1.juli 2018 iflg. res. 8.juni 2018 nr. 839), 18.juni 2021 nr. 97 (i kraft 1.jan 2023 iflg. res. 14.okt 2022 nr. 1739). **Endres** ved lov 20.juni 2025 nr. 39 (i kraft fra den tid Kongen bestemmer).

§ 27. Hvilken myndighet som avgjør saken.

Separasjon og skilsmisse gis av statsforvalteren når ikke annet følger av andre eller tredje ledd.

Avgjørelsen treffes av en domstol:

- a. når saken gjelder opplösung av ekteskap etter § 23 eller § 24
- b. når saken gjelder skilsmisse etter § 22, og partene ikke er enige om at vilkårene er oppfylt
- c. når sak om separasjon eller skilsmisse blir reist av vergen etter § 28.

Separasjon etter § 20 og skilsmisse etter § 22 avgjøres også av en domstol når kravet blir reist i en sak om skilsmisse som er brakt inn for retten på et annet grunnlag, eller i forbindelse med en sak om spørsmål etter loven her eller spørsmål etter barneloven om felles barn, som har sammenheng med kravet om separasjon eller skilsmisse.

0 Endret ved lover 26 mars 2010 nr. 9 (ikr. 1 juli 2013 iflg. res. 5 apr 2013 nr. 338) som endret ved lov 5 apr 2013 nr. 12, 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416).

§ 28. Partsrettigheter for ektefelle under vergemål mv.

Sak for statsforvalteren om separasjon eller skilsmisse og ekteskapssak for domstolene reises av eller mot en ektefelle personlig også når han eller hun er mindreårig eller fratatt rettslig handleevne etter vergemålsloven § 22. Når sak er reist, kan vergen oppstre til støtte for denne ektefellen. Vergen skal varsles om saken av statsforvalteren. Er sak reist for domstolene, skal stevning også forkynnes for vergen.

En verge kan fremme sak på vegne av en ektefelle som mangler rettslig handleevne, dersom det er påtrengegende nødvendig av hensyn til denne ektefellen. Disse sakene behandles i alle tilfeller av domstolene, som også avgjør om det er grunnlag for saksanlegget.

Dersom en ektefelle er satt under vergemål uten å være fratatt rettslig handleevne, og det faller innenfor vergens oppdrag å oppstre i eller fremme sak om separasjon eller skilsmisse eller ekteskapssak, gjelder reglene i første og annet ledd tilsvarende for vergen.

0 Endret ved lover 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3, 26 mars 2010 nr. 9 (ikr. 1 juli 2013 iflg. res. 5 apr 2013 nr. 338) som endret ved lov 5 apr 2013 nr. 12, 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416).

§ 29. Saksbehandlingen for statsforvalteren m v.

Når begjæring om separasjon eller skilsmisse er mottatt hos statsforvalteren, kan partene innkalles til et personlig møte dersom statsforvalteren mener det er hensiktsmessig.

Departementet gir nærmere forskrifter om hvilke opplysninger statsforvalteren bør kreve før det blir gitt separasjon eller skilsmisse.

Statsforvalterens vedtak om separasjon etter § 20 og skilsmisse etter § 21 og § 22, jf § 27, skal forkynnes for partene hvis de ikke har frafalt forkynnelse. Fristen for klage over vedtaket er tre uker, og regnes for hver av partene fra det tidspunktet vedtaket blir forknyttet for ham eller henne. Begjæring om oppreisning for oversittelse av klagefristen må settes fram så snart som mulig, og senest én måned etter at klagefristen løp ut. Er det gitt skilsmissebevilling, er oppreisning utelukket dersom en av ektefellene i mellomtiden har inngått nytt ekteskap. Partene kan på forhånd frafalle retten til å påklage vedtaket. Om underretning og om klage over statsforvalterens vedtak gjelder ellers forvaltningslovens regler.

Dør en av partene under saken, gjelder § 30 f tilsvarende ved klage over statsforvalterens avgjørelser.

Søksmål om gyldigheten av et vedtak om separasjon eller skilsmisse kan bare reises når parten fullt ut har benyttet sin adgang til å klage over avgjørelsen. Søksmål må reises innen én måned etter det endelige vedtaket ble forkjent for parten, og må rettes både mot staten ved departementet og den andre ektefellen. Er det gitt skilsmissebevilling, kan det ikke gis oppfriskning for oversittelse av søksmålsfristen dersom den ene av ektefellene i mellomtiden har inngått nytt ekteskap. § 30 e annet ledd gjelder tilsvarende. Inngår en av ektefellene ekteskap etter at søksmål er reist, skal saken heves.

- 0 Endret ved lover 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3, 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416).

§ 29 a. Innhenting av opplysninger fra Folkeregisteret

Folkeregistermyndigheten skal, uten hinder av taushetsplikt, gi de opplysningene som er nødvendige for utførelsen av oppgaver etter loven her.

- 0 Tilføyd ved lov 22 juni 2018 nr. 52.

§ 30. Partene i en ekteskapssak

Ekteskapssak kan bare reises for domstolene av en av ektefellene selv eller av den som påstår å være eller ikke være saksøktes ektefelle, når ikke annet framgår av loven.

Reises slik sak av den ene ektefellen, stevnes den andre ektefellen som motpart. Blir saken reist av andre, stevnes begge ektefeller som motparter. Blir sak om oppløsning reist på grunn av tidligere ekteskap, skal også ektefellen i det tidligere ekteskapet stevnes som motpart.

- 0 Endret ved lov 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3.

§ 30 a. Statsforvalterens adgang til å oppstre for å ivareta offentlige interesser

I saker som anlegges for å få dom for at et ekteskap består eller ikke består, eller for å få det oppløst etter § 24 første ledd, kan statsforvalteren oppstre for å ivareta offentlige interesser. Retten skal gi ham melding om saken. Statsforvalteren kan erklære anke og begjære gjenåpning. Ellers er inntreden i saken bare tillatt etter § 30 f.

- 0 Tilføyd ved lov 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3, endret med lov 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416).

§ 30 b. Når ekteskapssak kan anlegges i Norge

Dersom ikke annet er fastsatt ved overenskomst med fremmed stat, kan ekteskapssak reises ved norsk domstol:

- a. når saksøkte har bopel i riket, eller
- b. når saksøkeren har bopel i riket og enten har bodd her de siste to år eller tidligere har hatt bopel her, eller
- c. når saksøkeren er norsk statsborger og det godtgjøres at hun eller han på grunn av sitt statsborgerskap ikke vil kunne reise sak i det land hvor vedkommende har bopel, eller

- d. når begge ektefeller er norske statsborgere og saksøkte ikke motsetter seg at saken reises for norsk domstol, eller
 - e. når det blir søkt om skilsmisse på grunnlag av separasjon som er meddelt her i riket, i løpet av de fem foregående år, eller
 - f. når ekteskap er inngått her i landet, og det godtgjøres at saksøkeren ikke vil kunne reise sak i det landet han eller hun er statsborger eller har bopel.
- 0 Tilføyd ved lov 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3, endret ved lov 27 juni 2008 nr. 53 (ikr. 1 jan 2009 iflg. res. 27 juni 2008 nr. 745).

§ 30 c. Verneting

Ekteskapssak anlegges ved saksøktes alminnelige verneting etter twisteloven § 4-4. I saker som nevnt i § 30 annet ledd annet og tredje punktum, anlegges saken der en av de saksøkte har alminnelig verneting.

Hører saken under norsk domsmyndighet uten at saksøkte har alminnelig verneting i riket, kan saken anlegges i den rettskrets hvor ektefellene hadde sin siste felles bopel eller saksøkeren har bopel.

Blir saken reist av statsforvalteren, kan den anlegges i den rettskretsen hvor en av ektefellene kunne vært saksøkt.

- 0 Tilføyd ved lover 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3, 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416).

§ 30 d. Inndragning av andre krav i en ekteskapssak

I ekteskapssak kan også behandles:

- a. spørsmål om bidrag,
- b. spørsmål etter barnelova om felles barn,
- c. spørsmål etter ekteskapslovens øvrige bestemmelser med mindre det er begjært offentlig skifte, og
- d. krav som er en følge av søkermålet.

Hvis ikke spørsmål som nevnt i første ledd bokstav a og b er trukket inn i saken, skal retten av eget tiltak undersøke om partene er uenige om slike spørsmål, og i tilfelle treffe avgjørelse i saken. Det gjelder likevel ikke hvis partene er enige om å holde spørsmålet utenfor, eller den ene parten uteblir, og den møtende ønsker å holde spørsmålet utenfor, eller hvis en av partene er bosatt utenfor riket.

Når spørsmål etter barnelova om felles barn trekkes inn i saken etter første ledd, får saksbehandlingsreglene i barnelova kap. 7 anvendelse for behandlingen av disse spørsmålene.

Ellers kan en ekteskapssak bare forenes med sivile twister om andre rettsforhold så langt vilkårene i tvisteloven § 15-1 er til stede, og kun i den utstrekning retten tillater det.

For spørsmål som bringes inn i saken etter første ledd bokstav a og c, gjelder § 30 b om norske domstolers kompetanse og § 30 c om verneting tilsvarende. For spørsmål som bringes inn i saken etter første ledd bokstav b, gjelder § 30 c om verneting tilsvarende. For spørsmål som bringes inn i saken etter første ledd bokstav b, gjelder barnelova § 82 om norske domstolers kompetanse tilsvarende, med mindre noe annet følger av overenskomst med annen stat. Med mindre noe annet følger av overenskomst med annen stat, har norske domstoler også kompetanse til å behandle spørsmål etter første ledd bokstav b dersom:

- a. en av barnets foreldre har vanlig bosted her i landet,
- b. en av dem har foreldreansvar for barnet og
- c. det er til barnets beste at spørsmål etter barnelova behandles.

- 0 Tilføyd ved lov 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3, endret ved lov 4 sep 2015 nr. 85 (ikr. 1 juli 2016 iflg. res. 4 mars 2016 nr. 217). Endres ved lov 20 juni 2025 nr. 40 (i kraft fra den tid Kongen bestemmer).

§ 30 e. Rettskraft, oppfriskning og gjenåpning

En rettskraftig dom om spørsmål som nevnt i § 25 a første ledd bokstav b (ekteskapssak), virker for og mot alle og legges til grunn i alle forhold hvor spørsmålet har betydning. Går dommen ut på skilsmisse eller på separasjon, gjelder det samme selv om dommen ikke er rettskraftig, hvis ikke annet er bestemt.

Er et ekteskap erklært for ikke å bestå, eller er det oppløst, er oppfriskning for oversittelse av ankefristen og gjenåpning utelukket hvis en av ektefellene har inngått nytt ekteskap før avgjørelsen om oppfriskning eller henvisning til hovedforhandling er forknyt for ham eller henne.

- 0 Tilføyd ved lov 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3.

§ 30 f. Parten dør. Barns og arvingersrett til å tre inn i saken

Dør en part før dom er avgjort i en sak om hans eller hennes eget ekteskap, heves saken. Gjelder saken oppløsning av ekteskap etter § 24 første ledd eller spørsmålet om et ekteskap består, eller om en separasjon er uten rettsvirkning etter § 20 annet ledd, kan den likevel fortsettes så vel av som mot den avdødes barn eller arvinger hvis avgjørelsen har rettslig betydning.

Dør parten etter at dom er avgjort, kan under samme betingelse anke og gjenåpning anvendes av eller mot barna eller arvingene hvis dommen går ut på oppløsning av ekteskapet eller på separasjon, eller saken gjelder spørsmålet om ekteskapet består, eller om en separasjon er uten rettsvirkning etter § 20 annet ledd.

Har flere søksmåls- eller ankeberettigede trådt inn i saken, må de opptre i fellesskap. Har en enkelt trådt inn, kan andre søksmåls- eller ankeberettigede slutte seg til.

- 0 Tilføyd ved lov 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3.

Del II. Formuesforholdet mellom ektefeller.

Kapittel 6. Ektefellenes råderett over eiendelene m v.

§ 31. Hovedregelen om ektefellers råderett.

Ekteskapet medfører ingen begrensning i en ektefellens rett til å råde over det han eller hun eier når ekteskapet blir inngått eller senere erverver, dersom ikke noe annet er bestemt.

Eiendeler som erverves av begge ektefellene, blir sameie mellom dem. For slike eiendeler gjelder lov 18. juni 1965 nr. 6 om sameie dersom ikke noe annet er bestemt eller følger av det særlige forholdet mellom ektefeller.

Ved vurderingen av hvem som har ervervet eiendeler som har tjent til ektefellenes felles personlige bruk, som felles bolig og vanlig innbo, skal det legges vekt på en ektefellens arbeid i hjemmet.

§ 32. Råderetten over felles bolig.

En ektefelle kan ikke uten skriftlig samtykke fra den andre ektefellen:

- a. Overdra, pantsette, forpakte bort, eller inngå eller si opp en leie- eller framleieavtale for en eiendom som brukes som felles bolig.
- b. Overdra, pantsette en andel, aksje eller obligasjon som leieretten til felles bolig er knyttet til.

Dersom samtykke blir nektet eller ikke kan skaffes innen rimelig tid, kan ektefellen eller den andre parten i avtalen kreve at tingretten avgjør spørsmålet om disposisjonen skal tillates. Tillatelse skal gis hvis retten finner at det ikke foreligger rimelig grunn for den andre ektefellen til å nekte samtykke. Avgjørelsen treffes ved kjennelse. Bestemmelsene i arveloven kapittel 17 avsnitt V får tilsvarende anvendelse.

- 0 Endret ved lover 30 aug 2002 nr. 67 (ikr. 1 jan 2003 iflg. res. 30 aug 2002 nr. 938), 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 33. Råderetten over vanlig innbo m v.

En ektefelle kan ikke uten samtykke fra den andre ektefellen overdra, leie bort eller pantsette vanlig innbo i det felles hjemmet eller gjenstander som er bestemt til bruk for barna.

Bestemmelsen i § 32 andre ledd gjelder tilsvarende.

§ 34. Varigheten av råderettsbegrensningene ved separasjon og skilsmisse.

Inntil det er avgjort hva som skal skje med den enkelte eiendel eller rettighet i oppgjøret mellom ektefellene, gjelder bestemmelsene i dette kapitlet også etter separasjon og skilsmisse.

Er eiendelene særeie, gjelder bestemmelsene fram til ektefellene er separert eller skilt.

§ 35. Omstøtelse av ulovlige disposisjoner.

Har en ektefelle handlet i strid med § 32 eller § 33, kan den andre ektefellen kreve avtalen omstøtt ved dom. En avtale som omfattes av § 33, kan likevel ikke omstøtes dersom den andre parten ved overleveringen hadde rimelig grunn til å tro at ektefellen hadde rett til å inngå avtalen.

Søksmål må reises innen seks måneder etter at ektefellen fikk kunnskap om avtalen, og senest innen ett år etter tinglysingens dersom avtalen gjelder fast eiendom, eller etter overleveringen dersom den gjelder andre eiendeler.

§ 36. Overdragelse av sameieandel i felles eiendeler.

Når eiendeler som omfattes av § 32 eller § 33 er sameie mellom ektefellene, gjelder reglene i dette kapitlet tilsvarende for en ektefelles andel i sameiet.

Overdrar en ektefelle sin sameieandel i eiendeler som har tjent til felles personlig bruk, har den andre ektefellen rett til å løse inn andelen etter skiftetakst. Det samme gjelder når en ektefelle har krevd sameiet oppløst. Krav om innløsning må settes fram uten ugrunnet opphold og senest innen seks uker etter at ektefellen

har fått slik melding som fastsatt i sameieloven § 11 fjerde ledd første punktum.¹ Innen samme frist må skiftetakst være krevd. Når endelig takst foreligger, må ektefellen innen to uker tilby oppgjør på den måten som er bestemt i sameieloven § 11 fjerde ledd andre punktum.¹

1 Inkurie: Fjerde ledd er opphevet, se nå lov 9 des 1994 nr. 64 §§ 12 og 13.

§ 37. Begrensninger i avtalefriheten m v.

De innskrenkningene i råderetten som er fastsatt i dette kapitlet, kan som hovedregel ikke fravikes ved avtale mellom ektefellene. Ektefellene kan likevel avtale at innskrenkningene ikke skal gjelde for eiendeler som etter bestemmelsene i kapittel 9 er særeie. En slik avtale må inngås i ektepakts form.

Kapittel 7. Ektefellenes gjensidige underholdsplikt m v.

§ 38. Ektefellers felles ansvar for underhold av familien.

Ektefellene har sammen ansvaret for de utgiftene og det arbeidet som kreves for det felles hushold og til dekning av andre felles behov, oppfostringen av barna og hver ektefelles særlige behov. Ektefellene bidrar ved tilskudd av penger, ved virksomhet i hjemmet eller på annen måte.

En ektefelle kan i rimelig utstrekning kreve penger av den andre ektefellen til å dekke utgifter som nevnt i første ledd. En ektefelle som ikke oppfyller plikten til å stille nødvendige midler til rådighet for den andre, kan pålegges å betale bestemte beløp. §§ 81 andre ledd, 83, 84, 85 andre ledd, 92 og 93 gjelder tilsvarende så langt de passer.

§ 39. Opplysningsplikt om økonomiske forhold.

Ektefeller har plikt til å gi hverandre de opplysningene som er nødvendige for å vurdere deres økonomiske stilling. For dette formålet kan en ektefelle kreve at den andre ektefellen og skattemyndighetene gir opplysninger om eller kopi av den felles eller den andre ektefellens skattemelding og fastsetting av formues- og inntektsskatt. En ektefelle kan også kreve opplysninger av selskaper, foretak eller andre institusjoner som driver finansieringsvirksomhet eller forsikringsvirksomhet, og av andre som har midler til forvaltning.

0 Endret ved lov 27 mai 2016 nr. 14 (ikr. 1 jan 2017 iflg. res. 27 mai 2016 nr. 531).

Kapittel 8. Ektefellers ansvar for gjeld.

§ 40. Hovedregelen om ektefellenes ansvar for gjeld.

En ektefelle kan ikke stifte gjeld med virkning for den andre ektefellen hvis det ikke er særskilt hjemmel for det.

§ 41. Rett til i visse tilfeller å inngå avtaler på begge ektefellenes ansvar.

En ektefelle kan under samlivet med ansvar for begge ektefellene inngå vanlige avtaler om det daglige husholdet og oppfostringen av barna og vanlige avtaler for å dekke den enkelte ektefellens nødvendige behov.

Dette gjelder også leie av felles bolig. Slike avtaler anses å være inngått med ansvar for begge ektefellene hvis ikke noe annet går fram av forholdene.

Hvis den andre parten forsto eller burde ha forstått at avtalen gikk ut over det ektefellen hadde rett til etter første ledd, blir bare denne ektefellen forpliktet.

Kapittel 9. Avtaler om formuesordningen m.v.

§ 42. **Avtale om unntak fra deling (særeie).**

Ektefeller kan ved ektepakt avtale at det de eier eller senere erverver, skal være unntatt fra deling (særeie). En slik avtale kan også inngås med sikte på et forestående ekteskap.

Avtalen kan begrenses til å gjelde den ene ektefellens formue eller deler av den enes eller begge ektefellenes formue. Avtalen kan også gjøres tidsbegrenset eller betinget av at ektefellene ikke får felles livsarvinger.

Ektefeller kan ved ektepakt avtale at særeie ikke skal gjelde ved oppgjør etter den ene ektefellens død. En slik avtale kan begrenses til bare å gjelde dersom en bestemt av ektefellene dør først. Den lengstlevende ektefellen kan velge å se bort fra begrensninger som nevnt i første og andre punktum hvis ikke noe annet er avtalt eller klart forutsatt.

§ 43. **Rett til uskifte med formue som er særeie.**

Ektefeller kan ved ektepakt avtale at den lengstlevende skal ha rett til å sitte i uskiftet bo med særeie, eller med deler av særeie, jf § 42.

Bruker den lengstlevende ektefellen retten til uskifte etter denne paragrafen, går også hans eller hennes egen formue som er særeie, inn i uskifteboet dersom ikke annet er avtalt ved ektepakt.

Ved opphør av uskiftet skal delingen skje etter reglene i arveloven § 29 tredje ledd dersom det ikke i ektepakten er bestemt en mer lik fordeling av formuen.

Avtaler etter første til tredje ledd kan begrenses til bare å gjelde dersom en bestemt av ektefellene dør først.

0 Endret ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 44. **Avtale om unntak fra § 59 om skjevdeling.**

Ektefeller kan ved ektepakt avtale at reglene om skjevdeling i § 59 første og/eller tredje ledd ikke skal gjelde ved et senere skifteoppgjør.

Avtalen kan begrenses til å gjelde den ene ektefellens formue eller deler av den enes eller begge ektefellenes formue. Avtalen kan også gjøres betinget av at skifte skjer etter et bestemt tidspunkt eller av at ektefellene får felles livsarvinger.

Avtalen kan også begrenses til å gjelde ved oppgjør etter en av ektefellenes eller en bestemt av ektefellenes død.

§ 45. *Avtale om deling av felleseiет.*

Ektefeller kan ved ektepakt avtale at fellesei skal deles.

§ 46. *Omgjøring og lemping av avtaler.*

Avtaler mellom ektefeller etter reglene i §§ 42 til 44 kan oppheves eller endres ved ny ektepakt.

En avtale mellom ektefeller etter reglene i §§ 42 til 44 kan helt eller delvis settes ut av kraft hvis den vil virke urimelig overfor en av partene. I stedet for å sette avtalen ut av kraft, kan retten bestemme at ektefellen som blir urimelig dårlig stilt, blir tilkjent et beløp fra den andre ektefellen. Dersom begge ektefellene har fullstendig særeie, må krav om lemping settes fram innen tre år etter at ektefellene ble skilt. Dersom en eller begge ektefeller har eiendeler som også er fellesei, må krav settes fram før delingen er avsluttet.

§ 47. *Personer med manglende rettslig handleevne*

En ektefelle som er mindreårig eller fratatt rettslig handleevne på det økonomiske området, må ha samtykke av verge for å inngå avtaler i samsvar med reglene i §§ 42 til 46. Det samme gjelder en ektefelle som er satt under vergemål uten å være fratatt rettslig handleevne, dersom det faller innenfor vergens oppdrag å gi slikt samtykke.

0 Endret ved lov 26 mars 2010 nr. 9 (ikr. 1 juli 2013 iflg. res. 5 apr 2013 nr. 338) som endret ved lov 5 apr 2013 nr. 12.

§ 48. *Bestemmelse av giver eller arvelater.*

En giver eller arvelater kan bestemme en ordning som nevnt i §§ 42 til 44 som vilkår for arven eller gaven. For arv må dette bestemmes ved testament. Mottakeren kan ikke endre slike bestemmelser hvis det ikke er særskilt hjemlet eller klart forutsatt av giveren eller arvelateren.

§ 49. *Ombytning og avkastning av formue som er særeie.*

Det som trer i stedet for eiendom som er særeie, blir særeie hvis ikke ektefellene ved ektepakt har bestemt noe annet, eller det er fastsatt av giver eller arvelater. Det samme gjelder avkastning av slik eiendom.

Kapittel 10. Gaver mellom ektefeller.

§ 50. *Gaver.*

Gaver mellom ektefeller må skje ved ektepakt for å være gyldige. Dette gjelder likevel ikke gaver som må anses som vanlige, og heller ikke gaver som består i pensjon, livsforsikring, livrente, føderåd eller lignende ytelser som sikrer den andre ektefellen.

Det kan ikke gyldig avtales at det som en ektefelle erverver i fremtiden, skal tilfalle den andre uten vederlag. En slik avtale kan likevel inngås om vanlig innbo i det felles hjemmet.

Reglene i denne paragrafen gjelder også for gaver som skal oppfylles etter at ekteskapet er inngått.

§ 51. *Eldre kreditorers krav mot gavemottaker i visse tilfeller.*

Har en ektefelle gitt den andre en gave, kan den som da hadde fordring på giveren, og som ikke kan få full dekning hos ham eller henne for sin fordring, holde seg til den andre ektefellen for verdien av det som er overført. Dette gjelder likevel ikke hvis det bevises at giveren fortsatt var utvilsomt solvent. Hvis det er ytet vederlag, skal det trekkes fra ved beregningen av verdien av det som er overført.

Kreditorens krav mot en godtroende gavemottaker er begrenset til den berikelsen som mottakeren har oppnådd ved gaven. Utbytte som gavemottakeren har vunnet i god tro før kravet ble gjort gjeldende ved søksmål, kan ikke kreves tilbakeført.

Reglene om lempning av ansvaret i lov om fordringshavernes dekningsrett § 5-12 andre ledd gjelder tilsvarende.

§ 52. *Avkall på lodd.*

Har en ektefelle ved deling av formuen gitt avkall på noen del som han eller hun råder over, og som ikke etter loven skal tilfalle den andre ektefellen, kan den som da hadde en fordring på ektefellen og som ikke kan få full dekning hos ham eller henne, holde seg til den andre ektefellen for verdien av det som denne har fått for mye. Dette gjelder likevel ikke hvis det bevises at den ektefellen som ga avkallet, fortsatt var utvilsomt solvent. Hvis det er ytet vederlag, trekkes det fra ved beregningen av verdien av det som er overført. Reglene i § 51 andre og tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 53. *Insolvensbehandling hos giveren.*

Dersom boet til en ektefelle som har gitt gave eller avkall på rådighetsdel ved skifte, kommer under offentlig insolvensbehandling, gjelder reglene i §§ 51 og 52 bare når boet ikke vil omstøte gaven eller avkallet.

Kapittel 11. Ektepakter.

§ 54. *Formene for ektepakt.*

Ektepakt må inngås skriftlig. Ektefellene må samtidig i nærvær av to vitner som begge ektefeller har godtatt, og som er til stede sammen og vet at det er en ektepakt som skal inngås, underskrive ektepakten eller vedkjenne seg sin tidlige underskrift. Også vitnene skal underskrive ektepakten mens ektefellene er til stede. Dersom ektepakten bare er til fordel for den ene ektefellen, er den gyldig selv om denne ektefellen ikke har medvirket ved inngåelsen av ektepakten. Kreves det for en ektefelle samtykke av verge, må dette samtykket gis på samme måte.

Vitnene må være myndige og ved full sans og samling.

En ektepakt som oppfyller kravene i bestemmelsen her, er bindende for ektefellene selv og deres arvinger.

0 Endret ved lov 26 mars 2010 nr. 9 (ikr. 1 juli 2013 iflg. res. 5 apr 2013 nr. 338) som endret ved lov 5 apr 2013 nr. 12.

§ 55. *Tinglysing.*

For at ektepakten skal få rettsvern mot ektefellenes kreditorer, må den tinglyses i Ektepaktregisteret ved Registerenheten i Brønnøysund.

En ektepakt som overdrar fast eiendom fra den ene ektefellen til den andre, må dessuten tinglyses hos registerføreren for tinglysing i fast eiendom etter de alminnelige regler. Tilsvarende gjelder for andre eiendeler hvor overdragelse trenger tinglysing eller registrering for å få rettsvern.

0 Endret ved lov 12 sep 2003 nr. 93 (ikr. 1 jan 2004 iflg. res. 12 sep 2003 nr. 1136).

Kapittel 12. Delingen av formuen ved separasjon, skilsmisse m v.

§ 56. *Kapitlets anvendelsesområde.*

Er ektefellene i en situasjon som nevnt i § 57, deles formuen mellom dem etter reglene i dette kapittel dersom ikke noe annet følger av lov, avtale mellom ektefellene eller bestemmelse av en giver eller arvelater.

§ 57. *Når deling skal skje.*

En ektefelle kan kreve deling av ektefellenes samlede formue som er felleserie i følgende tilfeller:

- Når det er gitt bevilling til eller avsagt dom for separasjon eller skilsmisse.
- Når ektefellene har avtalt ved ektepakt at deling skal skje.
- Dersom den andre ektefellen har vanskjøtt sine økonomiske forhold slik at det har ført til alvorlig fare for at familien vil miste det felles hjemmet. Dersom ektefellen er mindreårig eller fratatt rettslig handleevne på det økonomiske området, må vergen samtykke. Kravet avgjøres ved dom av den tingretten som delingen hører under. Reglene om behandling av skiftetvister gjelder så langt de passer. En dom om deling skal tinglyses etter reglene for ektepakter.
- Når det foreligger endelig dom for at ekteskapet er ugyldig.
- Når det foreligger endelig dom for at ekteskapet skal oppløses i medhold av § 24 første eller andre ledd.

Er en ektefelle død etter at vilkårene for å kreve deling etter bokstav a eller b foreligger, eller etter at det foreligger endelig avgjørelse etter bokstav c, d eller e, kan ektefellens arvinger kreve delingen gjennomført. I slike tilfeller kan også en ektefelles kreditor kreve delingen gjennomført dersom det er nødvendig for at han eller hun skal få dekning.

0 Endret ved lover 30 aug 2002 nr. 67 (ikr. 1 jan 2003 iflg. res. 30 aug 2002 nr. 938), 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3, 26 mars 2010 nr. 9 (ikr. 1 juli 2013 iflg. res. 5 apr 2013 nr. 338) som endret ved lov 5 apr 2013 nr. 12.

§ 58. *Likedeling og gjeldsfradrag.*

Ektefellenes samlede formuer skal som utgangspunkt deles likt etter at det er gjort fradrag for gjeld etter andre og tredje ledd (felleserie). Er ektefellene sammen ansvarlig for gjeld, kan hver gjøre fradrag for den delen som faller på ham eller henne etter forholdet mellom ektefellene.

En ektefelle som bare har formue som er felleserie, og som ikke holder midler utenfor delingen etter § 59, kan i sin del fullt ut gjøre fradrag for den gjelden han eller hun har.

En ektefelle som har særeie, eller som holder midler utenfor delingen etter § 59, kan gjøre følgende fradrag

for gjeld i formue som er fellesie:

- a. Gjeld som ektefellen har pådratt seg ved erverv eller påkostninger av eiendeler som er fellesie, kan det kreves fullt fradrag for hvis ikke noe annet følger av bokstav b.
- b. Gjeld som ektefellen har pådratt seg ved erverv eller påkostninger av eiendeler som er særeie eller verdier som holdes utenfor delingen etter § 59, kan det bare kreves fradrag for når den totale verdien av særeie og skjevdelingsmidlene ikke er stor nok til å dekke gjelden. Tilsvarende gjelder gjeld som ektefellen har pådratt seg ved erverv eller påkostninger av eiendeler som er unntatt fra deling etter § 61 bokstav b eller c, eller ved utilbørlig atferd i forhold til den andre ektefellen.
- c. For annen gjeld kan det kreves fradrag for en forholdsmessig del.

§ 59. Skjevdeling.

Verdien av formue som klart kan føres tilbake til midler som en ektefelle hadde da ekteskapet ble inngått eller senere har ervervet ved arv, eller ved gave fra andre enn ektefellen, kan kreves holdt utenfor delingen.

Vil retten til å utta midler etter første ledd føre til et åpenbart urimelig resultat, kan den helt eller delvis falle bort. Ved vurderingen skal det særlig legges vekt på ekteskapets varighet og ektefellenes innsats for familien.

Dersom sterke grunner taler for det, kan en ektefelle gis rett til å holde utenfor delingen hele eller deler av verdien av fellesie som ikke omfattes av første ledd.

Er samlivet gjenopptatt etter separasjon, og deling har funnet sted, skal formue som ektefellene har fra det tidligere oppgjøret, likestilles med midler som nevnt i første og andre ledd dersom ektefellenes midler på ny skal deles.

§ 60. Skjæringstidspunktet for erverv, avkastning og gjeld som omfattes av oppgjøret.

Det som skal deles, er den formuen hver ektefelle hadde

- a. da begjæring om separasjon eller skilsmisse kom inn til statsforvalteren eller stevning med krav om separasjon eller skilsmisse kom inn til retten, eller da samlivet ble brutt dersom dette skjedde først,
- b. da ektefellene avtalte deling etter § 57 bokstav b,
- c. da krav om deling etter § 57 bokstav c kom inn til retten, eller
- d. da stevning med krav som nevnt i § 57 første ledd bokstav d eller e kom inn til retten.

Avkastning av midler som en ektefelle helt eller delvis var eier av, og som blir opptjent etter de tidspunktene som er nevnt i bokstavene a til d, skal ikke deles.

En ektefelle kan ikke kreve fradrag for gjeld ektefellen har pådratt seg etter de tidspunktene som er nevnt i første ledd bokstavene a til d.

0 Endret ved lover 30 aug 2002 nr. 67 (ikr. 1 jan 2003 iflg. res. 30 aug 2002 nr. 938), 7 mai 2021 nr. 34 (ikr. 1 juni 2021 iflg. res. 7 mai 2021 nr. 1416).

§ 61. Særskilte unntak fra delingen.

Følgende eiendeler kan en ektefelle holde utenfor delingen:

- a. Eiendeler som utelukkende tjener til ektefellens personlige bruk, hvis det ikke vil være åpenbart urimelig å holde eiendelene utenfor delingen. På samme vilkår kan en ektefelle ta ut familiebilder og familiepapirer som kommer fra hans eller hennes slekt.

- b. Rettigheter i offentlige trygdeordninger, offentlige eller private pensjonsordninger, og krav etter en livrente eller livsforsikring som ikke har gjenkjøpsverdi som ektefellen eller ektefellene i fellesskap kan realisere. Hvis en ektefelles uttak fører til at den andre ektefellen blir urimelig dårlig stilt, kan han eller hun tilkjennes et beløp for å hindre dette. Ved vurderingen av om det skal tilkjennes kompensasjon, skal det blant annet legges vekt på om ekteskapet har vært langvarig. Det kan bestemmes at beløpet skal betales i avdrag.
- c. Andre eiendeler og rettigheter som ikke kan overdras eller som er av personlig karakter. Hvis en ektefelles uttak fører til at den andre ektefellen blir urimelig dårlig stilt, kan han eller hun tilkjennes et beløp for å hindre dette. Ved vurderingen av om det skal tilkjennes kompensasjon, skal det blant annet legges vekt på om ekteskapet har vært langvarig. Det kan bestemmes at beløpet skal betales i avdrag.
- d. Den beholdne verdien av erstatning, trygd eller forsikring som dekker tap i fremtidig erverv og utgifter som en personskafe antas å påføre skadelidte i fremtiden, samt den beholdne verdien av ménerstatning, yrkesskadeerstatning og oppreisning. Utbetaling fra arbeidsgiveren i forbindelse med oppsigelse eller førtidspensjonering kan holdes utenfor på samme vilkår. Skyldes det den andre ektefellens innsats at ytelsene ikke er forbrukt, skal det beløpet som kan holdes utenfor delingen, settes ned i den utstrekning det er rimelig på grunn av verdien av den andre ektefellens innsats.
- e. Eiendeler som er ervervet til særskilt bruk for barna. Slike eiendeler kan kreves uttatt av den ektefellen som får omsorgen for barna.

0 Endret ved lov 5 juni 1998 nr. 34 (ikr. 1 juli 1998 iflg. res. 5 juni 1998 nr. 570, slik at regelen om kompensasjon i bokstav b annet til fjerde punktum ikke gjelder når skjæringstidspunktet etter § 60 er før endringsloven trer ikr.).

§ 62. *Rett til innbo i særlige tilfeller.*

Når særlige grunner taler for det, kan en ektefelle gis rett til å overta vanlig innbo selv om verdien overstiger det han eller hun ellers kunne kreve ved oppgjøret. En ektefelles rett etter denne paragrafen står om nødvendig tilbake for den andre ektefellens rett til å sette av midler til dekning av gjeld.

§ 63. *Andre særlige avvik fra likedelingsregelen – vederlagskrav.*

Har en ektefelle brukt felleseiemidler til å øke verdien av midler som er særeie, eller til å erverve eiendeler eller rettigheter som er unntatt fra deling etter § 61 bokstav c, kan den andre ektefellen kreve vederlag. Det samme gjelder ved erverv av rettigheter som nevnt i § 61 bokstav b i den utstrekning utgiftene overstiger det som må anses som rimelig.

Vederlag kan også kreves når en ektefelle på en utilbørlig måte vesentlig har svekket delingsgrunnlaget.

Krav etter første og andre ledd kan bare gjøres gjeldende i den utstrekning ektefellens midler ikke trengs til dekning av gjeld.

Et vederlagskrav som det ikke er dekning for ved oppgjøret, kan ikke gjøres gjeldende senere.

Når et beløp blir tilkjent etter denne paragrafen, kan det bestemmes at det skal betales i avdrag.

§ 64. *Gjeld som begge ektefeller er ansvarlig for.*

Har ektefellene gjeld som begge er ansvarlig for, kan hver av dem kreve at den delen av gjelden som faller på den andre ektefellen, blir betalt før delingen. Er gjelden ikke forfalt, kan hver av ektefellene kreve at den andre ektefellen avsetter midler av formue som han eller hun eier til dekning av sin del av gjelden, eller stiller betryggende sikkerhet. Blir det ikke avsatt tilstrekkelige midler eller stilt sikkerhet som nevnt i andre punktum,

kan det kreves at det overskytende blir sikret av det som tilfaller den andre ektefellen ved oppgjøret.

§ 65. *Avtalefrihet ved oppgjøret.*

Reglene i denne loven er ikke til hinder for at ektefellene inngår avtale om oppgjøret. En avtale kan likevel helt eller delvis settes ut av kraft hvis den vil virke urimelig overfor en av partene. I stedet for å sette avtalen ut av kraft, kan retten bestemme at ektefellen som blir urimelig dårlig stilt, blir tilkjent et beløp fra den andre ektefellen.

Søksmål etter første ledd andre og tredje punktum må være reist senest tre år etter at avtalen ble inngått.

Kapittel 13. Retten til de enkelte eiendeler m v ved delingen, bruksrett til bolig m v.

§ 66. *Rett til å få beholde egne eiendeler.*

Når ektefellene skal dele formuen etter kapittel 12, har hver av dem rett til å beholde eiendeler eller rettigheter som han eller hun fullt ut eller for det vesentlige eier, dersom det ikke vil være åpenbart urimelig etter forholdene.

En ektefelle kan alltid kreve å overta eiendom som han eller hun vil kunne løse på odel.

§ 67. *Særregler om felles bolig og innbo.*

Når særlige grunner taler for det, kan en ektefelle uten hensyn til tidligere eierforhold kreve å overta:

- a. fast eiendom eller andel av fast eiendom som utelukkende eller hovedsakelig har tjent til felles bolig, hvis ikke den andre har odelsrett til eiendommen, eller den er ervervet fra hans eller hennes slekt ved arv eller gave,
- b. andel eller aksje i boligselskap eller obligasjon som ektefellenes rett til leie av felles bolig har vært knyttet til,
- c. leiekontrakt om retten til den felles bolig, eller
- d. vanlig innbo i det felles hjemmet.

Ved vurderingen skal det legges vekt på ektefellenes og barnas behov.

§ 68. *Bruksrett til bolig.*

Når særlige grunner taler for det, kan en ektefelle gis bruksrett til en bolig som helt eller delvis blir overtatt av den andre ektefellen. Ved vurderingen skal det legges vekt på ektefellenes og barnas behov. Det kan bestemmes at bruksretten skal være tidsbegrenset. Bruksretten faller bort når hensynet til ektefellen eller barnas behov ikke lenger gjør bruksrett rimelig.

Den ektefellen som eier boligen, kan kreve vanlig markedsleie. Er boligen sameie mellom ektefellene, nedsettes leien forholdsmessig. Leien løper fra det tidspunktet det blir satt fram krav om det.

§ 69. Verdsettelsen.

Blir ikke ektefellene enige om verdien av eiendeler som den enkelte skal beholde etter § 66 eller overta etter § 67, fastsettes verdien etter begjæring ved skiftetakst. Taksten skal svare til eiendelenes omsetningsverdi når ikke annet er særskilt bestemt.

Når en ektefelle beholder eiendeler som han eller hun eier fullt ut, skal verdsettelsen knyttes til verdien på det tidspunktet som er nevnt i § 60. I andre tilfeller skal verdsettelsen knyttes til verdien på det tidspunktet det blir bestemt hvem som skal overta eiendelen, hvis ikke noe annet blir avtalt.

0 Endret ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 70. *Eiendelenes verdi overstiger den lodd en ektefelle har krav på.*

Overstiger verdien av de eiendeler en ektefelle overtar, den lodd denne ektefellen har krav på, skal han eller hun betale den andre ektefellen det overskytende.

Overtar en ektefelle etter § 66 eller § 67 fast eiendom eller andel av fast eiendom, andel eller aksje i boligselskap, eller obligasjon som ektefellenes rett til leie av felles bolig har vært knyttet til, må den andre ektefellen nøye seg med en fordring med pantsikkerhet i eiendommen eller rettigheten. Fordringen kan fra begge sider sies opp med seks måneders varsel. Kongen¹ fastsetter den rentesats som skal legges til grunn.

Dersom en ektefelle får bruksrett til den andre ektefellens eiendom, kan fordringen ikke sies opp av den bruksberettigede ektefellen så lenge bruksretten består.

Dersom det er rimelig etter forholdene, kan den ektefellen som har krav mot den andre etter første ledd, tilkjennes renter. Renten kan tidligst regnes fra to år etter de tidspunktene som er nevnt i § 60. Renten skal tilsvare den rentesatsen som Kongen fastsetter etter andre ledd.

1 Se forskrift 13 feb 2007 nr. 164 om rentesats etter ekteskapsloven.

§ 71. Salg av ektefellenes eiendeler.

Eiendeler som ikke blir overtatt av ektefellene, kan hver av dem kreve solgt. Private brev og andre eiendeler som det vil virke støtende om blir solgt til fremmede, kan ikke selges til utenforstående.

Skjer oppgjøret ved tingretten, bestemmer retten hvordan salget skal skje hvis ikke ektefellene blir enige om dette. Retten kan bestemme at salg bare skal skje mellom ektefellene. Retten kan også bestemme at salget skal skje gjennom namsmyndigheten etter reglene om tvangssalg så langt de passer.

Skjer oppgjøret privat, kan hver av ektefellene kreve at salget skal skje gjennom namsmyndigheten etter reglene om tvangssalg så langt de passer dersom de ikke blir enige om annen salgsmåte. Handelsvarer og kursnoterte verdipapirer skal selges på den måten som er vanlig for slike eiendeler.

Utestående fordringer kan bare selges når inndrivelse vil kreve særlig lang tid eller medføre annen særlig ulempe.

Ved salg har hver av ektefellene forkjøpsrett under ellers like vilkår.

0 Endret ved lover 8 jan 1993 nr. 20, 30 aug 2002 nr. 67 (ikr. 1 jan 2003 iflg. res. 30 aug 2002 nr. 938).

§ 72. Kreditorenes dekningsrett.

Det har ingen virkning for kreditorenes adgang til å inndrive sitt krav mot en ektefelle at det skal skje en deling av ektefellenes formue. Det kan likevel ikke tas utlegg i eiendeler som skal deles, til dekning av gjeld som en ektefelle har pådratt seg etter de tidspunktene som er nevnt i § 60.

Kapittel 14. Særlige regler for eiendeler som er særeie.

§ 73. Vederlag til en ektefelle som har medvirket til å øke den andre ektefellens midler som er særeie.

Har en ektefelle gjennom bidrag til familiens underhold, ved arbeid eller på annen måte i vesentlig grad medvirket til å øke midler som er den andre ektefellenes særeie, kan han eller hun tilkjennes vederlag fra den andre ektefellen.

§ 74. Rett til bolig og innbo.

Når sterke grunner taler for det, kan en ektefelle gis rett til å løse ut bolig og innbo som nevnt i § 67 når de er den andres særeie. Bestemmelsene i § 69 første og andre ledd andre punktum og § 70 andre og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Når særlige grunner taler for det, kan en ektefelle gis bruksrett til en bolig som er den andres særeie. Bestemmelsene i § 68 første ledd andre til fjerde punktum og andre ledd gjelder tilsvarende.

§ 75. Frister for krav etter dette kapitlet.

Dersom begge ektefellene har fullstendig særeie, må krav etter dette kapitlet settes fram innen ett år etter at ektefellene ble skilt. Dersom en eller begge ektefeller også har eiendeler som er fellesie, må krav settes fram før delingen er avsluttet.

Kapittel 15. Oppgjøret ved den ene ektefellens død.

§ 76. Når deling skal skje.

Når den ene ektefellen er død, deles ektefellenes formue mellom lengstlevende ektefelle og avdødes arvinger etter reglene i dette kapitlet, dersom ikke den lengstlevende nytter retten til å sitte i uskiftet bo, eller noe annet følger av lov, testament, avtale mellom ektefellene eller bestemmelse av en giver eller arvelater. Deling kan kreves av lengstlevende ektefelle og av avdødes arvinger.

§ 77. Forholdet mellom den gjenlevende ektefellen og avdødes arvinger.

Når ektefellenes formue skal deles mellom den gjenlevende ektefellen og avdødes arvinger, gjelder reglene i kapittel 12 og §§ 46 andre ledd og 72 tilsvarende. Skjevdeling etter § 59 kan likevel ikke kreves ved skifte av et uskiftet bo.

Arvingene etter den førstavdøde kan heller ikke kreve:

- a. forlodds uttak etter § 61 bokstavene a, c og d,
- b. vederlag etter § 63 eller
- c. lempning etter §§ 46 andre ledd eller 65.

Om forholdet ellers mellom den gjenlevende ektefellen og avdødes arvinger, herunder om retten til å overta eiendeler ved delingen, gjelder reglene i arveloven.

0 Endret ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 78. Skjæringstidspunktet for erverv og gjeld.

Rettsvirkninger som nevnt i § 60 regnes fra ektefellens død hvis de ikke allerede var inntrådt etter § 60 første ledd. Sitter den gjenlevende ektefellen i uskiftet bo, regnes rettsvirkningene fra det tidspunktet deling blir begjært.

§ 78 a. Tap av retten til deling av fellesei

Blir en ektefelle dømt for en straffbar handling mot den avdøde ektefellen, og handlingen forårsaket dødsfallet, kan retten bestemme at deling av felleseiemidler ikke skal finne sted. Arveloven § 72 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende så langt de passer.

0 Tilføyd ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

Del III. Bidrag og pensjon etter separasjon og skilsmisse.

Kapittel 16. Retten til bidrag og ektefellepensjon.

§ 79. Rett til bidrag etter separasjon, skilsmisse eller annet samlivsbrudd.

Ved separasjon og skilsmisse opphører ektefellenes gjensidige forpliktelser etter § 38. Det samme gjelder ved samlivsbrudd uten at det foreligger separasjon eller skilsmisse.

Er en ektefelles evne til og mulighet for å sørge for et passende underhold blitt dårligere som følge av omsorgen for felles barn eller fordelingen av felles oppgaver under samlivet, kan den andre ektefellen pålegges å betale bidrag.

I andre tilfeller kan bidrag bare pålegges dersom særlige grunner taler for det.

§ 80. Utmåling av bidrag.

Bidraget skal utmåles på grunnlag av den bidragsberettigedes behov for bidrag og den bidragspliktiges betalingsevne.

Når særlige grunner taler for det, kan bidrag fastsettes som et engangsbidrag, alene eller ved siden av løpende bidrag.

§ 81. Varigheten av bidrag.

Bidrag skal fastsettes for en begrenset tid på inntil 3 år. Foreligger det særlige grunner kan bidrag fastsettes for lengre tid eller uten tidsbegrensning. Dersom ekteskapet har vært langvarig, skal bidrag som hovedregel fastsettes for lengre tid eller uten tidsbegrensning.

Bidrag kan pålegges for en tid som ligger inntil 3 år før kravet ble satt fram overfor den myndighet som skal avgjøre det.

0 Endret ved lov 5 juni 1998 nr. 34 (ikr. 1 juli 1998 iflg. res. 5 juni 1998 nr. 570).

§ 82. Bortfall av bidrag.

Retten til bidrag faller bort hvis den berettigede inngår nytt ekteskap.

§ 83. Fastsettelse av bidrag.

Partene kan inngå avtale om bidrag. Dersom partene ikke er enige om bidragsspørsmålet, kan hver av dem kreve at det avgjøres av domstolene. Dersom begge parter ønsker det, kan spørsmålet isteden avgjøres av bidragsfogden. Arbeidsgivers opplysningsplikt etter barnelova § 70 sjuende ledd andre punktum gjelder tilsvarende. Bidragsfogdens vedtak kan påklages til nærmeste overordnede organ eller til det organ som Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer. Partene kan kreve avgjørelse av bidragsspørsmålet selv om de tidligere har inngått avtale om det.

0 Endret ved lover 11 juni 1993 nr. 69, 16 juni 2006 nr. 20 (ikr. 1 juli 2006 iflg. res. 16 juni 2006 nr. 631), 27 mai 2016 nr. 12. **Endres** ved lov 20 juni 2025 nr. 40 (i kraft fra den tid Kongen bestemmer).

§ 84. Endring av fastsatt bidrag.

Hver av partene kan kreve at bidrag som er fastsatt av bidragsfogd eller domstol, blir endret eller opphevet dersom særlige grunner foreligger. Når sterke grunner taler for det, kan avgjørelsen også gjelde bidrag som er forfalt før krav om endring ble satt fram. Bestemmelsene i barnelova § 74 tredje ledd gjelder tilsvarende. Hver av partene kan kreve endringskravet avgjort av bidragsfogden hvis bidraget er fastsatt av bidragsfogden. Hvis begge partene ønsker det, skal endringskravet avgjøres av domstolen. Er bidraget fastsatt av domstol, gjelder § 83 andre og tredje punktum.

0 Endret ved lover 11 juni 1993 nr. 69, 24 juni 1994 nr. 24 (ikr. 1 jan 1995), 20 juni 2003 nr. 40 (ikr. 1 apr 2004 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 728). **Endres** ved lov 20 juni 2025 nr. 40 (i kraft fra den tid Kongen bestemmer).

§ 85. Forholdet til partenes krav. Gjennomføring av bidrag, mv.

Den myndighet som fastsetter bidrag, kan endre bidrag til partenes felles barn selv om ingen av partene har krevd det.

Reglene i barnelova § 78 om gjennomføring av bidrag gjelder tilsvarende.

Bidraget skal betales på forskudd for hver måned, fra og med den måned kravet oppstår og ut den

kalendermåned retten til bidraget faller bort, dersom ikke annet er avtalt eller fastsatt.

0 Endret ved lov 20 juni 2003 nr. 40 (ikr. 1 apr 2004 iflg. res. 20 juni 2003 nr. 728), 29 apr 2005 nr. 20 (ikr. 1 jan 2006 iflg. res. 16 des 2005 nr. 1562). **Endres** ved lov 20 juni 2025 nr. 40 (i kraft fra den tid Kongen bestemmer).

§ 86. Fraskilt ektefelles rett til ektefellepensjon fra annen pensjonsordning enn folketrygden.

En fraskilt ektefelle beholder retten til ektefellepensjon fra annen pensjonsordning enn folketrygden dersom ekteskapet varte i minst ti år, og den fraskilte var minst 45 år ved skilsmissen. Med pensjonsordning menes offentlig pensjonsordning og privat kollektiv pensjonsordning med obligatorisk tilslutning.

Retten til ektefellepensjon er betinget av at den andre ektefellen ved skilsmissen var eller hadde vært medlem av en pensjonsordning utenfor folketrygden som omfatter ektefellepensjon. I så fall får den fraskilte også rett til ektefellepensjon fra en ordning som den avdøde var blitt medlem av etter skilsmissen.

§ 87. Særregler når det er flere pensjonsberettigede.

Dersom den avdøde var gift på nytt, og den nye ektefellen har rett til ektefellepensjon som nevnt i § 86 etter de alminnelige reglene i vedkommende pensjonsordning, skal pensjonen deles mellom de berettigede i forhold til antall påbegynte år hver av dem var gift med den avdøde. Hvis den ene har fraskrevet seg retten, tilfaller likevel pensjonen den andre udelts.

Dersom en fraskilt ektefelle gjør krav gjeldende i en pensjonsordning som også gir rettigheter til en senere ektefelle, kan den senere ektefellen kreve andel i ektefellepensjon fra en pensjonsordning som den avdøde tidligere var medlem av, selv om dette ikke følger av de alminnelige reglene for vedkommende pensjonsordning.

§ 88. Betydningen av at en pensjonsberettiget gifter seg på nytt eller dør.

Inngår den pensjonsberettigede nytt ekteskap mens den tidligere ektefellen er i live, opphører retten til pensjon etter reglene i dette kapitlet. Et nytt ekteskap inngått etter den tidligere ektefellens død, gjelder de reglene som er fastsatt for en gjenlevende ektefelle i vedkommende pensjonsordning.

Bortfaller retten til pensjon til en fraskilt eller senere ektefelle ved dødsfall eller ekteskap, tilfaller hele pensjonen den andre forutsatt at han eller hun har rett til pensjon etter den avdøde etter § 86 eller § 87. Dersom det nye ekteskapet opphører, og retten til ytelsjer inntrer på nytt etter reglene i vedkommende pensjonsordning, skal ytelsene igjen deles.

§ 89. Bortfall av retten til ektefellepensjon på grunn av lovbrudd mot den avdøde.

Blir en ektefelle eller fraskilt ektefelle dømt til ubetinget fengsel for lovbrudd mot den som har opptjent pensjonsretten, og denne dør som følge av handlingen, faller retten til ektefellepensjon fra annen pensjonsordning enn folketrygden bort. § 88 andre ledd første punktum gjelder tilsvarende.

0 Endret ved lov 19 juni 2015 nr. 65 (ikr. 1 okt 2015).

Del IV. Midlertidige avgjørelser m.v.

Kapittel 17. Registrering av ektefellenes eiendeler. Midlertidig forføyning og midlertidig avgjørelse.

§ 90. Registrering av ektefellenes eiendeler.

Er det satt fram begjæring om mekling eller er det satt fram begjæring om eller reist søksmål med krav om separasjon eller skilsmisses, kan hver av ektefellene kreve at tingretten straks tar opp fortegnelse over ektefellenes eiendeler og gjeld. Tilsvarende gjelder dersom det er satt fram begjæring om deling etter § 57. Reglene om registrering i arveloven § 91 får tilsvarende anvendelse så langt de passer.

- 0 Endret ved lov 30 aug 2002 nr. 67 (ikr. 1 jan 2003 iflg. res. 30 aug 2002 nr. 938), 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 91. Midlertidig forføyning for å sikre en ektefelles rettigheter ved delingsoppgjøret.

Er det etter at separasjon er krevd eller søksmål om skilsmisses er reist, grunn til å frykte at en ektefelle vil unndra eiendeler fra delingen eller på annen måte gjøre det vanskelig å oppfylle den andre ektefellens rettigheter etter kapitlene 12 til 14, kan vedkommende ektefelle kreve midlertidig forføyning etter tvisteloven kapittel 32 og 34. Når det er åpnet offentlig skifte, treffer den tingrett som skifter boet avgjørelsen, jf § 104.

- 0 Endret ved lover 30 aug 2002 nr. 67 (ikr. 1 jan 2003 iflg. res. 30 aug 2002 nr. 938), 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3, 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 92. Midlertidig avgjørelse om separasjon, bruksrett, bidrag m v.

Etter begjæring av en ektefelle kan retten ved kjennelse treffe midlertidig avgjørelse om separasjon, rett til bidrag eller bruksrett til bolig eller vanlig innbo i det felles hjemmet. Før separasjon er krevd eller søksmål om skilsmisses er reist, kan midlertidig avgjørelse bare treffes dersom særlige grunner taler for det. Når ikke annet er bestemt, gjelder en midlertidig avgjørelse fram til spørsmålet om separasjon, bidrag eller bruksrett er rettskraftig avgjort.

Når særlige grunner tilsier det, kan retten ved kjennelse forby en ektefelle å komme til den eiendommen eller boligen der den andre ektefellen oppholder seg.

Bruksrett på grunnlag av midlertidig avgjørelse etter denne paragrafen har rettsvern også overfor den som i god tro erverver boligen eller innboet.

§ 93. Saksbehandlingen ved krav om midlertidig avgjørelse om separasjon, bruksrett, bidrag m v.

Dersom det pågår sak om kravet eller sak for domstolene etter kapittel 5, treffes midlertidig avgjørelse etter § 92 av den retten som behandler saken. Ellers kan slik avgjørelse treffes av tingretten på det stedet der motparten bor eller oppholder seg, eller i påtrengende tilfeller av retten på det stedet der boligen eller innboet finnes.

Hvis det ikke trengs avgjørelse straks, skal retten så vidt mulig gi den andre ektefellen adgang til å uttale seg før avgjørelsen blir truffet. Avgjørelsen kan treffes uten at det er foretatt mekling etter ekteskapslovens

regler. Retten skal i kjennelsen fastsette en frist for å reise søksmål. Går fristen ut uten at den er forlenget, faller avgjørelsen bort. Den midlertidige avgjørelsen kan settes i verk straks.

Dersom nye opplysninger eller endrete forhold gjør det rimelig, kan en midlertidig avgjørelse endres etter reglene i denne paragrafen.

- 0 Endret ved lov 30 aug 2002 nr. 67 (ikr. 1 jan 2003 iflg. res. 30 aug 2002 nr. 938), 17 juni 2005 nr. 90 (ikr. 1 jan 2008 iflg. res. 26 jan 2007 nr. 88) som endret ved lov 26 jan 2007 nr. 3.

Del V. Prosessuelle bestemmelser

- 0 Tilføyd ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

Kapittel 18. Fremgangsmåten ved delingen av formuen ved separasjon og skilsmisse mv.

- 0 Tilføyd ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 94. Kapitlets virkeområde. Skifteformene

Er ektefellene i en situasjon som nevnt i § 57, gjelder reglene i dette kapitlet for fremgangsmåten ved delingen.

Deling av formuen kan skje ved privat skifte eller offentlig skifte.

- 0 Tilføyd ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 95. Fremgangsmåten ved privat skifte

Hvis det ikke åpnes offentlig skifte etter § 96, gjennomfører ektefellene selv oppgjøret.

- 0 Tilføyd ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 96. Åpning av offentlig skifte

Har ektefellene formue som er fellesie, skal det åpnes offentlig skifte

- a. hvis en ektefelle krever det,
- b. hvis det kreves av en arving eller kreditor som har rett til å kreve deling etter § 57,
- c. hvis en ektefelle er fratatt rettslig handleevne, med mindre vergen skriftlig samtykker i at boet skiftes privat,
- d. hvis en ektefelle er fraværende utenfor riket eller hans eller hennes oppholdssted ikke er kjent.

Krav etter første punktum bokstav a og b kan fremmes inntil bindende avtale om oppgjøret er inngått mellom ektefellene.

Har ektefellene fullstendig særeie, skal det åpnes offentlig skifte hvis begge ektefellene krever det. Ektefellene må kreve offentlig skifte innen to år etter at ekteskapet ble oppløst, jf. § 25.

Det kan ikke åpnes offentlig skifte hvis det ikke stilles fullgod sikkerhet for skifteomkostningene.

- 0 Tilføyd ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 97. Stedlig og internasjonal kompetanse

Hvis ikke noe annet er fastsatt ved overenskomst med fremmed stat, kan det kreves skiftebehandling i Norge når en av ektefellene har sitt vanlige bosted her. Hvis ingen av ektefellene har sitt vanlige bosted her, men minst en av dem har en annen klar tilknytning til Norge, kan det skiftes her hvis ektefellene i fellesskap begjører det og skiftemyndigheten finner det hensiktsmessig. Skiftebehandling for norsk skiftemyndighet gjennomføres etter norsk lov.

Skiftebehandling foretas ved norsk domstol i den rettskretsen

- a. der ektefellene hadde sitt siste felles bosted hvis noen av dem ved skiftets åpning bor i rettskretsen,
- b. der en av dem bor, hvis de ikke har hatt felles bosted i riket, eller ingen av dem bor i den rettskretsen der de hadde sitt siste felles bosted,
- c. der en av dem oppholder seg, hvis ingen av dem har bosted i riket,
- d. der en fast eiendom som omfattes av skiftet, ligger, og ektefellene ikke har hatt felles bosted i riket,
- e. der ektefellene har avtalt at skiftet skal behandles, forutsatt at avtalen er inngått etter at tvisten har oppstått.

Er mer enn én tingrett kompetent til å gjennomføre skiftet, foretas det ved den tingretten som først mottar skiftebegjæring.

0 Tilføyd ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 98. Tingrettens saklige kompetanse

Tingretten behandler alle spørsmål om offentlig skifte skal åpnes, og om skiftets gjennomføring og slutning etter de saksbehandlingsregler som er gitt i dette kapitlet.

0 Tilføyd ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 99. Forberedende rettsmøte

Før det åpnes offentlig skifte skal retten innkalte partene til et forberedende rettsmøte, med mindre retten finner at et slikt møte vil ha liten hensikt. I møtet skal det gis veiledering om reglene som gjelder for oppgjøret, og om mulig skal spørsmål partene tvistes om, avklares. Dommeren kan mekle mellom partene.

Kommer partene til enighet, og dommeren finner det ubetenkelig, kan det i rettsmøtet inngås rettsforlik.

Forberedende rettsmøte etter denne paragrafen er ikke offentlig, og allmennheten har ikke rett til innsyn etter tvisteloven kapittel 14, med mindre retten bestemmer noe annet.

0 Tilføyd ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 100. Gjennomføring av skiftet

Tingretten avgjør om den skal gjennomføre skiftet selv, eller om den skal oppnevne en bostyrer. Hvis det oppnevnes bostyrer, gjelder reglene i arveloven §§ 148 til 157 så langt de passer.

Når det ikke oppnevnes bostyrer, kan retten engasjere en medhjelper til gjennomføringen av skiftet.

Retten kan innkalte partene til skiftesamling hvis en ektefelle krever det, eller hvis retten ellers finner det hensiktsmessig. Arveloven § 140 gjelder tilsvarende så langt den passer.

0 Tilføyd ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 101. Hva skiftebehandlingen omfatter

Offentlig skifte etter § 96 første ledd omfatter eiendeler som er fellesei, og særeiemedler som er av betydning for delingen av fellesei mellom ektefellene, jf. særlig § 58 tredje ledd bokstav c, § 63 og § 73.

Offentlig skifte etter § 96 annet ledd omfatter begge ektefellenes særeiemedler.

Under offentlig skifte kan tingretten, hvis en av ektefellene krever det, også behandle:

- a. rett til bidrag etter kapittel 16,
- b. spørsmål om gyldigheten av en ektepakt og hva som hører til en ektefelles særeie, og spørsmål om tolkingen av ektepakten og om den helt eller delvis skal settes til side, jf. § 46 annet ledd,
- c. spørsmål om bruksrett til felles bolig og leien for slik bruksrett etter § 68,
- d. andre krav som er nødvendige for gjennomføringen av skiftet.

0 Tilføyd ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 102. Partenes råderett over egne eiendeler

At delingen foregår for retten, har ikke betydning for en ektefelles råderett over egne eiendeler, unntatt når det er truffet beslutning etter § 91.

0 Tilføyd ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 103. Dekning av felles gjeld

Er det gjeld som begge ektefellene er ansvarlige for, skal retten, hvis en av dem krever det, sørge for at den delen av gjelden som faller på den andre, blir dekket under oppgjøret eller sikret etter reglene i § 64.

0 Tilføyd ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 104. Midlertidige avgjørelser

Når det er åpnet offentlig skifte, treffer retten avgjørelse om midlertidig forføyning etter reglene i § 91. Retten kan også av eget tiltak treffen slik avgjørelse.

0 Tilføyd ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 105. Skiftetvister

For tvister under offentlig skifte gjelder reglene i arveloven § 168 annet til fjerde ledd, § 169, § 170 og § 173 tilsvarende så langt de passer.

0 Tilføyd ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 106. *Tilbakelevering*

Offentlig skiftebehandling skal avsluttes hvis den grunnen som ledet til offentlig skifte, ikke lenger er til stede. Ektefellene gjennomfører da den videre delingen, jf. § 95. Tvist som er reist under skiftebehandlingen, fortsetter likevel etter reglene i § 105.

Tilbakeleveringen skjer ved kjennelse. Kjennelsen skal straks meddeles ektefellene og kreditorer som har meldt krav under skiftet. Har det vært tvist om tilbakeleveringen, skal kjennelsen forkynnes for den tapende part.

0 Tilføyd ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 107. *Innstilling*

Offentlig skiftebehandling skal innstilles hvis det viser seg at det beløpet som er stilt som sikkerhet for skifteomkostningene, ikke er tilstrekkelig til å dekke skifteomkostningene, og det ikke stilles ytterligere sikkerhet. Skiftebehandlingen skal også innstilles hvis det viser seg at felleseiendeler eller særeiemidlene allerede er skiftet.

Innstilling av skiftebehandlingen skjer ved kjennelse. § 106 annet ledd gjelder tilsvarende.

0 Tilføyd ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 108. *Fastsettelse av booppgjøret*

Det offentlige skiftet avsluttes ved at det fastsettes et booppgjør. Den som gjennomfører skiftebehandlingen, utarbeider et utkast til booppgjør. Booppgjøret skal inneholde en oppstilling over fordelingen av ektefellenes eiendeler og gjeld.

Utkastet til booppgjør skal sendes ektefellene. Ektefellene skal gis en frist på minst to uker til å påpeke feil ved utkastet.

Booppgjøret fastsettes av tingretten ved kjennelse.

Kjennelsen skal straks meddeles ektefellene. Er en av ektefellene under vergemål eller forsvunnet, gjelder arveloven § 161 annet og tredje ledd tilsvarende.

Reglene i arveloven § 162 gjelder tilsvarende for adgangen til anke og omgjøring av kjennelsen.

0 Tilføyd ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 109. *Plikt til å sørge for tinglysing eller registrering*

Retten skal sørge for at overføring av fast eiendom som ledd i booppgjøret tinglyses i grunnboken. Om en ektefelle gis rett til pant i fast eiendom eller realregisterbart løsøre, skal retten sørge for at pantet tinglyses eller registreres. Gebyr for tinglysing eller annen registrering i et realregister dekkes av ektefellene i fellesskap.

0 Tilføyd ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

Del VI. Overgangsbestemmelser. Endringer i andre lover.

- 0 Endret ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200, tidligere del V) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

Kapittel 19. Ikrafttredelse. Overgangsbestemmelser. Endringer i andre lover.

- 0 Kapitlet endret ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200, tidligere kapittel 18) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

§ 110. Ikrafttredelse. Overgangsbestemmelser.

1. Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.¹
 2. Reglene om ektefellers rettigheter ved separasjon og skilsmisses og om deling gjelder ikke der forhold som nevnt i § 60 inntreffer før loven trer i kraft. Reglene i §§ 79 til 85 gjelder likevel i saker om fastsettelse av bidrag eller om endring eller opphevelse av bidrag når avgjørelsen treffes etter ikrafttredelsestidspunktet. Reglene om oppgjøret ved den ene ektefellens død gjelder ikke der forhold som nevnt i § 78 inntreffer før loven trer i kraft.
 3. Reglene om rett til ektefellepensjon gjelder ikke der pensjonstilfellet inntreffer før loven trer i kraft.
- 0 Endret ved lov 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200, tidligere § 94) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.

1 Fra 1 jan 1993 iflg. res. 13 sep 1991 nr. 615.

§ 111. Overgangsregler for registrert partnerskap

Et registrert partnerskap har med de unntak som følger av denne bestemmelsen, samme rettsvirkninger som et ekteskap.

Bestemmelser i norsk lovgivning som omhandler ekteskap og ektefeller, gjelder tilsvarende for registrert partnerskap og registrerte partnere.

En sak om oppløsning av registrert partnerskap som er inngått her i landet, kan alltid reises for norsk domstol.

Et partnerskap som er inngått i utlandet, anerkjennes her i riket dersom partnerskapet er gyldig inngått i inngåelseslandet. Et partnerskap anerkjennes likevel ikke dersom dette åpenbart ville virke støtende på norsk rettsorden (ordre public). § 18 a annet ledd gjelder tilsvarende.

Et partnerskap som er registrert her i landet og ikke oppstått, vil etter samtykke fra begge partnerne gjelde som et ekteskap. Partnerne skal i så fall fremsette en begjæring overfor folkeregistermyndigheten om at partnerskapet skal gjelde som ekteskap. Folkeregistermyndigheten skal på grunnlag av begjæringen registrere partnerne som gift, og gi partnerne en datert bekreftelse.

0 Tilføyd ved lov 27 juni 2008 nr. 53 (ikr. 1 jan 2009 iflg. res. 27 juni 2008 nr. 745), endret ved lover 16 juni 2017 nr. 48 (ikr. 1 juli 2018 iflg. res. 15 juni 2018 nr. 884), 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200, tidligere § 95 som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149).

§ 112. Endringer i andre lover.

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover: — — —

- 0 Endret ved lover 27 juni 2008 nr. 53 (ikr. 1 jan 2009 iflg. res. 27 juni 2008 nr. 745), tidligere § 95, 14 juni 2019 nr. 21 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 28 feb 2020 nr. 200, tidligere § 96) som endret ved lov 18 des 2020 nr. 149.